

mopere amavit et coluit, XV, 57, 2; 62, 1; XXI, 45, 2. Ejus officium et ministerium fuit nobilissimum, XV, 58, 1. Factus est secretorum divinorum participans, et summarum Christi et beate Virginis virtutum quotidianus inspector: fuit eximia sanctitatis, et raris naturae et gratiae dotibus a Deo instructus, *ibid.* In gratia et gloria antecellit Apostolos et Joannem Baptistam, *ibid.* Censetur later primos sanctos, VI, 514, 1.

2° S. Joseph nesciebat initio beatam Virginem de Spiritu sancto concepisse, XV, 65, 1. Cur eum voluit dimittere, 66, 1. Quomodo non cognoverit Mariam donec ipsa Christum peperit, XV, 69, 1, 2, XIX, 362, 2. Joseph Mariam ad Elisabeth euntem non est comitatus, sed ei ancillam associavit, XV, 66, 2; XVI, 28, 1.

3° Quo pacto Joseph Christi pater dicatur, et quomodo fuerit jure et vero sensu Christi pater, XI, 214, 1; XV, 57, 2; XVI, 76, 1. Per Joseph Christum in regnum Juda successit, XV, 56, 2. Ejus pater et avi ferre maximi natu et primogeniti, ut jus regni Davidis ad eos devolveretur, *ibid.* Joseph habuit in Christum paternam auctoritatem, 57, 2. Cur ejus nulla mentio fiat in Magorum adoratione, 80, 2. Cur Archelaum declinat, 90, 1. Jussus ab angelo ex Aegypto in terram Israel redire, Judaeam intellexit, sed auditio ibi Archelaum regnare, in Galileam recessit, cur, 90, 1 et seqq. Habuit beatam Virginem adjutricem in educatione Christi, et in virtutum profectu quam fuerit sanctus, X, 242, 2. Crevit de die in diem in amore et reverentia Christi: fuit angelus potius quam homo, XV, 58, 2. Non habuit aliam uxorem, quam beatam Virginem, 315, 2. Per eum beate Virginis sponsus virginem Christus (quodammodo) in mundum intravit, et per alium Joseph exivit et sepultus est, 638, 2.

4° Joseph videtur vita functus ante passionem et mortem Christi, XV, 58, 7; XVI, 328, 1; 617, 1; 618, 2. Post mortem una cum Christo resurrexit, XV, 58, 1. Ei debetur summa gloria, 57, 2. A S. Theresia magno in honore habitus fuit, 58, 2.

JOSEPH ab Arimathea. Joseph ab Arimathea erat senator Judaeorum, et ibi habitabat; noluit suscribere sententiam collegarum Jesum damnantium, XV, 638, 2. Erat Christi discipulus, ejusque corpus aunderat a Pilato petiit, 139, 1. Quid Pilato allegarit ad ipsum impetrandum, *ibid.* Corpus Christi gratis a Pilato accepit, 639, 2. Id sepulchrum sindone munda involvit, *ibid.* Mira de eo historia, 639, 1, 2. E Judaea ablegatus, in Anglia Christi fidem praedicavit, 639, 2.

JOSEPH Maria filius. Joseph vel Joseph frater Jacobi Minoris fuit e septuaginta discipulis Christi, XV, 336, 2. Joseph statuitur quasi in Apostolum eligendus, XVII, 70, 1. Ejus cognomen fuit Barsabas, *ibid.* Unde dictus sit Justus, 70, 2. Cur non sit electus in Apostolum, *ibid.* Factus est postea episcopus Eleutheropolis, *ibid.*

JOSEPHUS FLAVIANUS. 1° Josephus a familia Flavia, Titi Flavii nomine natus, XVIII, 37, 2. Uxorem e Creta duxit, XIX, 326, 1. E spelunca extractus ad Vespasianum deductus est, XIV, 282, 1. Vespasiano praedixit imperium, XVIII, 8, 2.

2° Josephi historici fides non est in omnibus recta, et saepe vacillat, quia gentem suam extollere, ejusque facta contra veritatem exornare, ejus vero probra tacere satagit, II, 250, 2; III, 351, 2; X, 478, 2; XIII, 83, 1; XIV, 342, 2; 343, 1. Multa falsa suis historiis intersertit, IV, 492, 1. Ejus errores aliquos, XV, 689, 1.

Josephi error de altaria Josue facta de lapidibus Jordanis, III, 23, 1. Falso narrat exitum urbis Hai, 52, 2. Error chronologicus, 121, 1. Ejus mendacium supponendo *tertio die pro cras*, 323, 1. Aliud ejus figmentum de Jonathae irruente in Philistinos dormientes, III, 345, 2; 346, 1. Aliud mendum ejusdem habentis *quadraginta millia*, pro *quadringenta millia*, 356, 2. Scripturae contrarius mortem Sathis narrando, 434, 1. Aliud error ejusdem pro *octingentis* ponentis *nongentos*, 528, 2. Alius error similis, 534, 2. Iterum alius, 576, 2. Alius error de propheta a leone occiso, 625, 1, 2; 626, 2. Male numerat annos ab egressu Israelis ad templum edificatum, 673, 2. Alius error: in computa Josephi, 564, 1. Reticula narrat de fonte aquarum ab Eliseo sanata, in, 22, 2; 23, 1; XX, 102, 1. Ejus animositas, 31, 1. Apparet ei angelus Michael, 31, 2. Ejus religio erga angelum, 32, 2. Circuits septem Jerichuntis ad quid, 37, 1. Josue Dei instinctu Jerichuntim combussit, 37, 2. Josue metum fugamque simulans Haenenses ad se insequendum elicit, quatenus licite, 49, 1, 2. Quo ritu urbem Hai expugnarit, III, 51, 2; X, 468, 1. Elevatio clipei Josue fuit signum Christi crucifixi, III, 51, 2. Licite imivit foedus cum Gabaonitis, 56, 2. An juramentum a Josue et principibus datum Gabaonitis obligarit, 57, 1, 2. Josue contra quinque reges Chanaanos debellans, mandat soli in virtute Dei, 63, 1. Ut victoriam prosequeretur, stitit solem et lunam, X, 468, 2, et seqq.; XIV, 259, 1; *Job*, 223, 1. Stetit sol et quamdum, III, 63, 2. Quid haec stitio solis anagogice, allegorice et tropologicè significet, 63, 2, et seqq. Josue quasi rex colorum illis imperat, 64, 2. Non ex insolentia possit suos colla quinque regum calcare, sed ob justas causas, 65, 1. Sapienter usus victoria, *ibid.*, 2. Ejus victoria, 3, 65, 2; X, 467, 2. Non omnino totam Chanaanam subegit, III, 68, 1. Chronologia gestorum ejus, 77, 1. Nihil dedit carni et sanguini, 89, 1. Ejus modestia, 94, 1. Est exemplar principum et optimi imperatoris speculum, 1, 1, 2; 94, 2. Chronologia aetatis ejus, 106, 1. Miracula duo in ejus memoriam, 106, 2; 107, 1. Quia solem stitit, sol ejus sepulchro insculptus, 64, 1; 106, 2. Cur ejus mors non plangatur, X, 467, 2. Josue typus fuit Christi, III, 7, 1; IX, 20, 1, 2; X, 467, 2; XIII, 265, 2; 319, 2. Josue est prodromus fidelium testimonium Dei, XIII, 441, 1. Josue conscripsit sua diaria,

successi, XIV, 490, 1. Eorum misera sors, 276, 2. JOSIAS filius Sophoniae, Josias filius Sophoniae fuit aurifer, hinc ejus nomen coronae quam fecit, fuit incisum, XIV, 431, 2. An fuerit quartus dona offerentium, 432, 1. Alio nomine dicitur Hem, 436, 1.

JOSUE. 1° Josue nomen quod sonet, X, 467, 2. Ejus nomen miraculosum, III, 2, 1. Josue idem est quod *Jesus*, XVI, 68, 2; XIX, 29, 1, 2. Jesus idem est quod Ossee et Christum in suo ducatu repraesentat, XIII, 276, 1.

2° Josue electus fuit a Deo immediate, non ab hominibus, III, 5, 1. Ob virtutes eligitur a Deo dux Israelis, 7, 2. Primus hominum virginitatem servavit per totam vitam fuit celebs et virgo, 1, 2; 110, 1; X, 467, 1. A Deo est missus, XVIII, 546, 2. Fuit successor Moysi in regimine populi et spiritu prophético, X, 467, 1. Unde fuit propheta, *ibid.* Ut propheta, non ut princeps, sacerdotibus imperavit, III, 48, 2. Ejus laudes, 1, 2. In nullo culpabilis, in omnibus laudabilis, 2, 2. Ejus continentia et liberalitas, X, 467, 2. Ejus vexillum, exemplum regis, III, 8, 1.

3° Josue fortitudo data a Deo, X, 466, 1. Salutem Israelis attulit, *ibid.* In arcis constitutus Deum invocans eo fuit exauditus, 471, 2. Transitio Jordane, in ejus medio alveo duodecim erexit lapides, III, 22, 2; 23, 1; XX, 102, 1. Ejus animositas, 31, 1. Apparet ei angelus Michael, 31, 2. Ejus religio erga angelum, 32, 2. Circuits septem Jerichuntis ad quid, 37, 1. Josue Dei instinctu Jerichuntim combussit, 37, 2. Josue metum fugamque simulans Haenenses ad se insequendum elicit, quatenus licite, 49, 1, 2. Quo ritu urbem Hai expugnarit, III, 51, 2; X, 468, 1. Elevatio clipei Josue fuit signum Christi crucifixi, III, 51, 2. Licite imivit foedus cum Gabaonitis, 56, 2. An juramentum a Josue et principibus datum Gabaonitis obligarit, 57, 1, 2. Josue contra quinque reges Chanaanos debellans, mandat soli in virtute Dei, 63, 1. Ut victoriam prosequeretur, stitit solem et lunam, X, 468, 2, et seqq.; XIV, 259, 1; *Job*, 223, 1. Stetit sol et quamdum, III, 63, 2. Quid haec stitio solis anagogice, allegorice et tropologicè significet, 63, 2, et seqq. Josue quasi rex colorum illis imperat, 64, 2. Non ex insolentia possit suos colla quinque regum calcare, sed ob justas causas, 65, 1. Sapienter usus victoria, *ibid.*, 2. Ejus victoria, 3, 65, 2; X, 467, 2. Non omnino totam Chanaanam subegit, III, 68, 1. Chronologia gestorum ejus, 77, 1. Nihil dedit carni et sanguini, 89, 1. Ejus modestia, 94, 1. Est exemplar principum et optimi imperatoris speculum, 1, 1, 2; 94, 2. Chronologia aetatis ejus, 106, 1. Miracula duo in ejus memoriam, 106, 2; 107, 1. Quia solem stitit, sol ejus sepulchro insculptus, 64, 1; 106, 2. Cur ejus mors non plangatur, X, 467, 2. Josue typus fuit Christi, III, 7, 1; IX, 20, 1, 2; X, 467, 2; XIII, 265, 2; 319, 2. Josue est prodromus fidelium testimonium Dei, XIII, 441, 1. Josue conscripsit sua diaria,

vel conscribere fecit, quibus ab eorum collectore nonnulla addita sunt, III, 2, 1.

JOVIANUS. Jovianus imperator, imperii robar in vera pietate situm censuit, II, 670, 2.

JOVINIANUS. Jovinianus haereticus beatorum virginum in partu fuisse corruptum docebat, XII, 930, 2.

JOVIS. Jovis vox unde derivatur, XVII, 290, 1. Jovem lapidem veteres jurabant, XXI, 330, 2. Jovis quadam statua triocularis, XIV, 394, 1.

JUBILARE, JUBILUS. Jubilare et Jubilus a *Jebel* hebraeo derivatum videtur, II, 170, 1. Jubilii actu Deum laudare possumus, XXI, 435, 2.

Jubilare mente et ore semper debent Christiani, XI, 273, 1, 2. Jubilii sanctorum in caelis quales, XXI, 435, 2.

JUBILEUM. 1° Jubileum unde dicitur, II, 170, 1 et seqq. Changebatur in eo cornibus bubulis, 170, 2. Jubileum ab anois sabbaticis computabatur, 167, 2. Unde numerari caelum jubileum Mosis, 167, 2. In jubileo Judaico omnia bona vendita ad priorem dominum redibant, 171, 1. Quare hoc ita constitutum a Deo, *ibid.*, 2. In eo erat remissio servitutium, debitorum, bonorum alienatorum, 170, 1. Ejus tria privilegia, 174, 2. In jubileo data a principe servus, ad eum revertebatur: data vero filius, non revertebatur, XII, 847, 2. Jubileus annus apud Judaeos institutus, XVIII, 314, 1. Id Deus in lege Moysi instituit in gratiam pauperum, deinde propter chronologiam; tertio, ut esset typus libertatis et gratiae nobis per gratiam allatae, II, 175, 1. Judei Jubileum hodie non servant, 171, 2.

2° Jubileum Judaicum quid significet allegorice, anagogice et tropologicè, II, 170, 2. Jubileum vocari potest tempus praedicationis Christi, XVIII, 457, 1. Jubileum quod Christus resurgens ex mortuis animabus in Purgatorio delentis dedit, XIII, 464, 2.

3° Jubileum apud Christianos quando celebrari ceptum, et quanta populi frequentia, II, 171, 1. Jubileum Christianorum spirituale consistit in remissione peccatorum, et bona conscientia, in G-moro et cultu Dei, in firma spe felicitatis aeternae, in amicitia et in unione cum Deo, 175, 1 et seqq.

JUCUNDITAS. Jucunditas moderata a Deo es, supervacuae deliciae a diabolo, *Psal.* II, 200, 2. JUDA vel JUDAS PATRIARCHA. Judas nomen quid sonet, I, 295, 2. Quid tropologicè, 299, 2. Ejus concubitus cum Thamar filii fornicarius, 347, 1. Juda patriarchae promissus Messias ut nepos, XVIII, 65, 2. Judas allegorice cur sit Christus, I, 394, 2. Juda patriarchae virore quo colligatur, XXI, 388, 2. Est typhas S. Joannis, 397, 1.

JUDEI TRIBUS. Judaei tribus septem benedictiones et dotes, I, 314, 1. Elogia fortitudinis ejus, 394, 2. Juda vocabatur tribus Juda, quae regnavit, XV, 70, 1. Juda tribus sicut Judas fuit leo triplici aetate, 395, 1, 2. Tribus Juda nobilitas, *ibid.* Juda tribus prima post Moysen maro Rubrum im-

peravit, II, 171, 1. Ut victoriam prosequeretur, stitit solem et lunam, X, 468, 2, et seqq.; XIV, 259, 1; *Job*, 223, 1. Stetit sol et quamdum, III, 63, 2. Quid haec stitio solis anagogice, allegorice et tropologicè significet, 63, 2, et seqq. Josue quasi rex colorum illis imperat, 64, 2. Non ex insolentia possit suos colla quinque regum calcare, sed ob justas causas, 65, 1. Sapienter usus victoria, *ibid.*, 2. Ejus victoria, 3, 65, 2; X, 467, 2. Non omnino totam Chanaanam subegit, III, 68, 1. Chronologia gestorum ejus, 77, 1. Nihil dedit carni et sanguini, 89, 1. Ejus modestia, 94, 1. Est exemplar principum et optimi imperatoris speculum, 1, 1, 2; 94, 2. Chronologia aetatis ejus, 106, 1. Miracula duo in ejus memoriam, 106, 2; 107, 1. Quia solem stitit, sol ejus sepulchro insculptus, 64, 1; 106, 2. Cur ejus mors non plangatur, X, 467, 2. Josue typus fuit Christi, III, 7, 1; IX, 20, 1, 2; X, 467, 2; XIII, 265, 2; 319, 2. Josue est prodromus fidelium testimonium Dei, XIII, 441, 1. Josue conscripsit sua diaria,

JUDA vel JUDAS PATRIARCHA. Judas nomen quid sonet, I, 295, 2. Quid tropologicè, 299, 2. Ejus concubitus cum Thamar filii fornicarius, 347, 1. Juda patriarchae promissus Messias ut nepos, XVIII, 65, 2. Judas allegorice cur sit Christus, I, 394, 2. Juda patriarchae virore quo colligatur, XXI, 388, 2. Est typhas S. Joannis, 397, 1.

JUDEI TRIBUS. Judaei tribus septem benedictiones et dotes, I, 314, 1. Elogia fortitudinis ejus, 394, 2. Juda vocabatur tribus Juda, quae regnavit, XV, 70, 1. Juda tribus sicut Judas fuit leo triplici aetate, 395, 1, 2. Tribus Juda nobilitas, *ibid.* Juda tribus prima post Moysen maro Rubrum im-

gressa dicitur, XIII, 440. 2. Cur in Juda Deus regnum et sacerdotium et templum collocare voluit, XII, 40. 1. Juda tribus cur germen Deo delectabile, XI, 155. 4. Juda tribus quare a decem aliis divulsa, X, 498. 2. Juda regnum potius regno Israelis, IV, 67. 2. Juda tribus in Dei cultum permansit, apostatante Israele. XIII, 440. 1. Cur dicitur praevaricatrix, XII, 40. 1. Cur acrius castigari meruit, quam Israel, XII, 290. 1. Magis peccavit quam Israel ob tres causas, XII, 40. 1. Juda quomodo migravit propter afflictionem, 354. 1. Ejus cur Deus sit misertus XIII, 292. 2. Israele in captivitate abducto, ut proximus haeres, ejus terram occupare poterat, 356. 2. Ipsa propter idololatriam in Chaldaeam fuit abducta, X, 526. 2. Juda tribus cur dicitur domus Israel, XII, 532. 2. Juda vocatur interflum tota gens Judaica complectens tres tribus et alios ex aliis, XIV, 478. 1. Juda et Israel tempore Apostolorum in unam Ecclesiam coalescerunt, XI, 270. 4. Ejus tribus fuerit Machabaei, I, 397. 1. Sceptrum in tribu Juda mansit usque ad Christum, qui ex ea ortus est, 396. 2. et seqq. Juda tribus an primo ad Christum convertenda, XXI, 168. 2.

JUDEA. ¹ *Judæ situs, fines, longitudo et latitudo.* Judæa est Syria pars et appendix, IV, 232. 2. Sita est inter Euphraten et Nilum, XI, 390. 2. Est ad meridiam confinis deserto quo itur in Ægyptum, XI, 413. 1. An contermina Arabia, XVIII, 556. 1. 2. Inter Syriam et Ægyptum intermedia jacet, et idcirco bellorum inter utriusque reges fuit particeps, XIII, 149. 4. Judæa est Australis respectu Chaldaee, XII, 415. 2; XIV, 47. 2; 16. 2. Judæa fines et terminis, XIII, 502. 1; 603. 2; 606. 2; XIV, 414. 2; 460. 1; 482. 1; 484. 1; 535. 1; 536. 1. Ejus quanta sit longitudo et latitudo, I, 456. 1; XIII, 595. 2; XIV, 414. 2. Ejus longitudo a meridie in aquilonem, latitudo ab oriente in occidentem spectabatur, XII, 841. 1. Longior duplo est quam lata, XIV, 414. 2. Judæa est umbilicus terræ, XII, 767. 2.

² *Judæ clima et fertilitas.* Judæa clima est calidum et siccum, ita ut incolæ noctu in tectis frigidum capient, IV, 434. 1. Crebros habebat puteos ad colligendam aquam, XII, 263. 2. Ejus fertilitas et ubertas, XI, 151. 2; 152. 1; XII, 26. 2. Vocatur cornu ob tres causas, *ibid.* Ficium ferax erat, ejusque fœlicitas erat sedere sub vite et ficu sua, XII, 190. 2. Qui primi ejus sint fructus, *ibid.* Fert vinum rubrum vel atrum, XI, 388. 1. Palmis abundabat, IX, 635. 1. Ejus insigne palma, XII, 352. 2. Lacte abundabat, XI, 202. 2. Per Carmelum denotatur, XI, 408. 2. Ubertas ejus unde proveniat, I, 456. 2; II, 445. 2. Ejus fœlicitas et fertilitas tota pendebat ab imbre matutino et serotino, XIV, 541. 2. Judæa est montosa et prærupta, ideoque equitibus impervia, IV, 431. 1. Vulpibus abundat, VII, 891. 1. Olim fertilissima, hodie asidiosa et sterilis, XIII, 452. 1; 647. 4.

³ *Varia nomina quibus Judæa in Scripturis appellatur.* Cur vocatur terra sancta, quinque sunt causa, I, 569. 2; XIV, 378. 1. Cur dicitur terra sanctorum, XI, 377. 1. 2. Cur dicitur terra gloriosa, XIII, 161. 4. Cur dicitur terra desiderabilis, XIV, 441. 1; 2; 600. 2. Est terra omnium pretiosissima, cur, VIII, 530. 2. In Judæa cur Deus semper censeretur esse, XIV, 30. 1. 2. Cur dicitur insula, XI, 325. 2. Judæa hortus Christi, VIII, 442. 2. Anagogice significat caelum, I, 570. 1.

⁴ *Judæa peccatum et pena.* Judæa cur vocetur Sodoma, XI, 111. 1. Quomodo facta in stuporem omnibus, XIV, 441. 2. In Judæam quomodo Deus fuerit austerus simul et clemens, 451. 2. Juamam semper possedissent Judæi usque ad finem mundi, nisi peccassent, II, 442. 1. 2. Quomodo fuerit a Romanis subacta, IV, 452. 2. Judæa regnum, mortuo Herodo, divisum in tetrarchiam: sed Judæa proprie dicta præfuit Archelais, XV, 90. 4. Eo in exilium acto sufficit præsidēs Romani, *ibid.*, et 90. 2. In ea Christus a resurrectione nonnisi obiter apparuit, XV, 652. 1; 654. 1. Judæa merentis et sedentis imago in nummis Vespasiani, XI, 568. 1.

JUDEI. (Hic agitur tantum de historia et moribus Judæorum ab Hierosolyma exiit et totius gentis Judaice dispersione. De historia Judæorum vel Hebræorum ante urbis, templi et gentis ruinam, vide HERRÆI.)

¹ *Judæorum hodiernorum servitus et miseria.* XIII, 330. 1. In Christum ingrati etiamnum hodie multantur, V, 636. 2. Sunt abjecti a Deo irrevocabiliter, IV, 70. 1. Sunt hominum vilissimi et abjectissimi, XIV, 309. 1. 2. Probros eorum nomina, 309. 1. 2. Serviant Christianis, VI, 445. 1. 2. Sparsi sunt per totum orbem, IV, 506. 2. Sunt in totius mundi oculis, XIV, 413. 2. Nec caelum eos recipit, nec terra, 422. 1. Sunt velut pila mundi totius, *ibid.* Totus mundus eis carcer et exilium est, *ibid.* Per terram pendulam in medio aeris præsentantur, XIV, 501. 2. Eorum cognationes jam obscuræ sunt, XIV, 496. 1. Ubique ab indigenis distinguuntur, 666. 1. Diligentur servant adhuc, quantum possunt, tribum suarum divisionem, XXI, 168. 2. Non possunt habere servum christianum, XVIII, 310. 2. Cum Christiano matrimonio contrahere nequeunt, 318. 1. 2. Quod careant jam rege, sacerdotio et altari, id patiuntur propter occisionem Christum, et non ob idololatriam, XIII, 329. 2.

² *Eorum excitas, obstinatio, et in Christum odium.* Eorum hodie excecato, XV, 628. 1. Ea hinc representata in facie Moisis de monte descendentis velata, 588. 1. Eorum suppor et caecitas, XVIII, 489. 2. Jam perperam scripturam legunt et intelligunt, XV, 5. 8. 1. Si articulum resurrectionis crederent, omnia de Christo credenda crederent, XVIII, 478. 1. Christum non intelligunt, nec vident, 435. 1. Eorum in Christum et Christianos odium, XIII, 544. 2. Christum ubique deprimere

conantur, XIV, 410. 2. Quam contemptum Christum Dominum habent, XVII, 316. 1. In suis synagogis dicunt anathema Christo et Christianis, XVIII, 371. 2. Eorum superstitione nolentium Jesum nominare, I, 621. 2. Christo et christianismo adversantes, moribus magnis assimilantur, XIV, 401. 1. Quamdiu in judaismo et in odio Christi manent, manent in culpa, et consequenter in sua captivitate, XII, 772. 4. Ob obstinationem sunt incurabiles, VI, 392. 4.

³ *Eorum Messia vana et falsa expectatio.* Messias adventum perfide hodie negant, XI, 623. 1. 2. Negantes Christum Messiam venisse, refelluntur, XIII, 31. 1. Adhuc Messiam expectantes refelluntur, II, 507. 2; XIV, 587. 2; XVII, 443. 1. Duplicem fingunt Messiam, XVII, 316. 1. Judæi obstinati expectant Messiam suum, qui delect Romanos et alias gentes Judaicæ et sibi subigat, XIV, 265. 4. Eumque potentem et magnificum, 457. 1; 525. 1. 2. Sub suo Messia hereditatem terræ et terrena bona sperant, V, 70. 2. Sperant regnum sub Messia nullis limitibus circumscribendum, XII, 862. 1. 2. Sed hunc frustra expectant, *ibid.* et 772. 4. Messiam expectant qui christianos evertat, ipsos vero opibus augeat, XIII, 520. 1; 524. 1. Aiunt quoddam tempore templum a suo Messia erigendum, et ipsum templum Salomonico gloriosius fore, XIV, 339. 2. et seq. Quo portenta a suo Messia expectent, XIV, 482. 1. 2.

⁴ *Eorum usus religiosi et superstitiones.* Judæi qualia caeremonialia hodie adhuc servant et quæ non, I, 527. 1. Deum orantes, magis a se alienant quam sibi conciliant, XI, 742. 2. Non agnoscent S. Trinitatem, XVIII, 435. 1. 2. Etiamnum existunt Deum tantum apud se habitare, XIV, 434. 2. Lucernis sua festa et sabbata celebrant, 398. 2. Quomodo plangant urbis et regni sui overisionem, 186. 1. 2. Threnos Jeremie quotannis in suis synagogis legunt, XII, 349. 2. Eorum blasphemias de lacrymis Dei ob reiectum populum suum, XIV, 582. 2.

Veritate deserta, fabellis Rabbiorum adhaerere malunt, VI, 67. 1. Sed in inferno id scriber lient, *ibid.* Nugæ a Propheta vocantur, XIV, 309. 1. Nugis et fabulis sciant, *ibid.*, 2. Eorum fabula de Thabor Carmelo jungendo, XX, 432. 1. Judæi in closcam delapsi et sabbato extrahi nolentis, exemplum lepidum, XV, 304. 2. Putant se exilium et omnia dura pati ob peccata Christianorum, XI, 335. 3. Judæam Judaicis panes coctos, et vestes sericas cuique accommodatas prolaturam committuntur Rabbini, XIX, 478. 2.

⁵ *Eorum vorax et fraudes.* Toti lucris et usuris inhiant, XIII, 329. 2. Lucris et avaritie dediti sunt, XIX, 515. 1. Judæi hodierni sunt dolosi in stateris, XIII, 449. 2; XIV, 437. 2. Quas hodie decimas dent pauperibus, II, 450. 1. 2.

⁶ *Eorum in fine mundi conversio, vide HERRÆI, et finem.*

JUDAISMUS. Judaismus gentilismo cur æque Apostolorum, XVIII, 562. 1. Cur Judaismus unus vocet, 573. 1. Quid Judaismus Judæis præscriberet, XIX, 438. 2. An ita dici que religio angelorum, 94. 2.

JUDAIZANTES. Judaizantes fuerunt Christiani Judæis oriundi, XVIII, 433. 2. XIX, 10. 2. Judaizantes mysterium SS. Trinitatis negant, XX, 555. 2. 557. 4. Præter Evangelium Judaismo inducebant XVIII, 520. 2. Maxime circumcissionem, 562. 2. Hi quosdam vetabant cibos, XIX, 326. 4. Suam gloriam querebant etiam Pauli morte, XIX, 10. 2. Turbas adversus eum concitabant 167. 1. Eorum commotionem Corinthiis vetat, quia erant Christianis magis cavendi quam ethnicis, XVIII, 460. 2. Cur eos christi insectetur Apostolus, 432. 1. Excitant a Christo et Christianismo, 561. 1. Judaizantes cogentes prociis sunt similes, 554. 1. Judæo-Christianismus vitandus ut hæresis, 514. 2.

JUDEO-CHRISTIANI. Judæo-Christianis assumere circumcissionem licuit, non Gentilibus, XVIII, 561. 1. Cur sæpe cum Gentilibus alterarentur, 238. 1. Erant superbi et ambitiosi, XIX, 180. 2. Judæorum Christianorum curam proprie habuit S. Jacobus, XX, 6. 2 et seqq. Hi fuerunt quoque cura S. Petro peculiariter, 230. 2.

JUDAS MACHABÆUS. ¹ Judas Machabæus unde sic dictus, IV, 404. 1; 431. 1; XIV, 480. 2. Fuit et tribu Levi, non Juda, IV, 404. 2. Ipse et posteri ejus a populo electi sunt duces et principes, non reges, *ibid.* Quando inditum ei fuerit hoc cognomen Machabæus et cur, 418. 2; 422. 2; 425. 1. Fuit primogenitus patri suo, 422. 2; 425. 1. Fuit religione et pietate Assidaeus, 560. 1. 2. An uxorem duxerit, *ibid.* Nihil habebat proprium, *ibid.*

² Judas Machabæus dux a patre mortuo staturator, VI, 422. 2. An oleo unctus in ducem, idque Jerosolymæ, 425. 1. Fuit procerus et vasto corpore, adeoque illo ævo fortissimus, *ibid.* Fuit leo, Judæque Jacob patriarchæ filio victoriosus, viribus ac robore superior, *ibid.*, 2. Quomodo Apollonia Jerosolymam invadebat et Judæus trucidante, Judas qui decimus fuerat, id est cum novem aliis, in desertum secessit, 520. 4. 2. Gladio quem Apollonia Antiochi dux Antiochi extorserat, cur eo usus sit, 426. 1. Cum paucis jejuno maceratis, percussit et occidit Seron, secundum Antiochi ducem, *ibid.* et occidit Antiochi ducem, *ibid.* Antiochi ducem dividit ac cubile unum et fratibus præfuit, 428. 2. Fuit fortitudo, ac resignatio in Dei voluntatem, *ibid.* Judæi Machabaei et militum suorum in egenos charitas, 538. 2.

³ Judas Machabæus castra Gorgie invasit et oppressit, IV, 430. 1. Cur pugnant nullo haberet equites, 431. 1. Idumæos devictos et profitorum ad circumcissionem compulsi, XIV, 15. 1. 2. Quo pacto victoriam semper obtinere, excepto ultimo prælio, *ibid.* Ante prælium, Dei opem semper invocabat, XIV, 82. 1; 480. 2; 539. 2. Ejus prud

dentia militaris in cobinando milite a spoliis, IV, 431, 2. Ejus pietas aequae ac solertia, 432, 2. Quando arcem Sion cepit, 433, 1. Cur Deum non consulerit pro arcem Ephod, *ibid.* Purgat ac dedicat templum ab idololatriis pollutum, 433, 2. Templum restauravit et purgatum rursus dedicavit, XVI, 477, 1. Festum Encaniorum celebrat, IV, 433, 2.

4° Judas Machabaeus instar fulminis circumibat, debellando Judaeorum hostes, IV, 438, 1. Anglorum ductu, prostravit occiditque Timotheum Chaream, et Apollonium, 544, 2; 545, 1, 2. Item sternit ingenem Lysio exercitum, 547, 1, 2. Janniam incendit, cur, 552, 1. Timotheum vincit et capit, et multas civitates, *ibid.* Ejus celeritas in pervadendo civitates, *ibid.* Sobinde habuit etiam equites, *ibid.* 2. Purgatorium creditur, hinc sacrificari jubet pro peccatis mortuorum, 554, 1.

5° Judas Machabaeus armis spiritualibus armatus castra Antiochi Eupatoris invadit et caedit, IV, 556, 2; 557, 1. Contra Antiochum Eupatorem pugnaturs se suosque Dei benedictio committit, 556, 2. Pagnat cum Nicanore et vincit, 448, 1. An occiderit eum duellando, *ibid.* Utrum ei vere apparuerit Onias et Jeremias, 564, 4. A Jeremia aureum gladium accepit, missum a Deo, IV, 565, 1; XIV, 480, 2. Quas ex Graecorum spoliis opes collegerit, XIV, 539, 2. In memoriam illius victoriae anniversarium festum instituit, IV, 448, 1. Non omnia quae de Romanis audiebant vera, 450, 1. Prudentem cum Romanis inuit fedus et licite, 452, 1, 2.

6° Judas Machabaeus contra Bacchidem pugnavit, licet longe impar hoste, non tamen fugit, V, 455, 2. Vel vincere, vel generose mori, *ibid.* Sed pro Dei religione, 456, 1. Instar leonis cum paucis plurimos invasit, *ibid.* Causa cadis Judae et sociorum fugae, 457, 1, 2. An de Deo diffidens caesus est, XX, 44, 1. Cecidit non tam ex vulnere quam ex pugnandi cadendique labore, *ibid.* Mors ejus fuit ei gloriosa, IV, 437, 2. Sex dumtaxat annis praefuit dux Israel, 458, 1, 2. Quo anno occubuerit, *ibid.* Vocatur ab aliquibus sanctus, eumque catalogo ascribit mensis octobri, *ibid.* Fuit typus Christi, 455, 1; 456, 2.

JUDAS quartus septem fratrum Machabaeorum (*Vide Machabaei*).

JUDAS ESSENIUS. Judas Essenus auctor libri secundi *Machabaeorum*, IV, 403, 2. Qualis vir fuerit, 497, 1, 2. Est auctor canoniceus, adeoque citans dicta a Jassone ea canonica facit, 506, 2. Humiliter de se sentit, 507, 1, 2. Quod fuit ei ejus propositum, 567, 1, 2. Petit sibi ignosci, cur, *ibid.*

JUDAS ISCARIOTES. 1° Judas Iscariotes unde dicitur sit: cur ab Christo electus cum seiret eum fore proditorem, XV, 257, 4. Offensus sermone de carne Christi comedenda, perersionem ab eo concepit, XVI, 412, 2. Apud Christum tamen mansit, 414, 1. Cum primo electus est, eccus erat, 505, 1; 528, 1. Cur diabolus vocetur, XVI, 414, 2; XIX, 223, 1.

Primo vas aureum, factus est deinde vas in contumeliam, 295, 1. Lucifero similis est, XVI, 414, 2. Judas fuit initio ceteris Apostolis in dignitate, miraculis, ministerio par, sed postea factus est fur, XVII, 67, 1.

2° Judas quam occasionem cepit ad Christum Judaeis prodendum, XV, 446, 1; 544, 1, 2; 548, 2 et seqq. A Christo etiam lotus fuit, et an primus, XVI, 524, 1. An sacram Synaxim sumpserit, 527, 2; 530, 1. Interfuit cena paschali, et cum ceteris Apostolis communicavit, et creatus est sacerdos, XV, 551, 2 et seqq. Murruravit de unguenti profusione, et alios ad indignationem ex avaritia excitavit, XV, 545, 2; XVI, 507, 1. Ex unguento ejus dividendo, aliquid sibi surripere decreverat, XVI, 505, 1. Intinxit seipsum in patina jussu, XV, 553, 2. Detectum se palam videns, conscientia sceleris egreditur ad proditionem perficiendam, 553, 2; 554, 1. Rogat quoque an ipse esset proditor, 553, 1, 2. Ei datur panis intinctus, et quare, 534, 1, 2. Eo accepto, abiit ad proditionem perficiendam, *ibid.*, 2; 533, 1. Christum Judaeis prodere destinaverat, XV, 547, 1. Quomodo Sathana in eum intravit et post buccellam sumpsit, XV, 547, 2; XVI, 531, 2. Ejus ingratitude, XIV, 493, 4; XVI, 532, 1. Erat in malo obstinatus, XVI, 532, 1. Et quia pudebat eum, desperans ad proditionem perficiendam continuo exiit, 532, 4. Ob ejus proditionem summopere indoluit Christus, 529, 2. Fuit filius perditionis, 597, 2.

3° Cum principibus de pretio divenditionis pactus est, XV, 547, 2. Ejus pretii vias, 547, 2; 713, 1. Accepit quinque partes pretii unguenti Magdalene, 548, 2. Pecuniam pactam in domo Annae accepit, XVI, 608, 1. Non videtur domum Caiphae ingressus, *ibid.* Tringinta ejus maledictiones, XV, 548, 2. Haec proditio quam grave fuerit sacrilegium, et ideo summa Judae damnatio, 553, 2. Factus est dux latronum, 574, 1. Ejus vesania, *ibid.*, 2. Cur osculum dederit in signum ad Christum agnoscendum, 574, 2. Osculatur eum, et osculo ab eo excipitur, *ibid.* et seqq. Post osculum Christum non agnovit, percussus *supra*, 576, 1. Post datum osculum ad cohortem reversus, cum ea ad terram prostratus est, et sibi timuit, XV, 576 1; XVI, 607, 1. Male penitens retulit argenteos, et contractum rescidit, XV, 597, 1. Cur argenteos in templo projecit, XIV, 494, 2. Quomodo dicitur sit agrum possedisse, XVII, 68, 1.

4° Judas an precipitio, an laqueo sit mortuus, XVII, 68, 1. Desperans de Jesu vita, et de salute sua, laqueo se suspendit, projectis prius argenteis in templo ad pedes sacerdotum, XV, 597, 2 et seqq. An laqueo supervixit, XVII, 68 1. E suspendio mortuus est, XV, 597, 2. Avaritia eum perdidit, 598, 2. Suspendium fuit dignum eo supplicium, *ibid.*

JUDAS THADDEUS (S.). 1° S. Judas fuit frater S. Jacobi Minoris: quae ejus mater et fratres,

XVII, 64, 2; XX, 548, 1. Fuit filius Alphaei et Mariae Cleophae, XV, 257, 1. Trionomus fuit, 257, 1, 2. Uado dicitur Thaddeus et Lebbaeus, XVII, 64, 2; XX, 648, 2. Cur dicitur corculum, XV, 257, 1; XXI, 394, 2. Unus tantum fuit Judas Thaddeus, XX, 649, 1. Fuit vere Apostolus, 653, 1. Ejus zelus et amor, 648, 2. Missus est ad Abagaram, 649, 1. Fuit martyr, *ibid.* Quando martyrium obierit, 650, 2. Ejus corpus Romae quiescit, 649, 1. Judas Thaddeus fuit aurea sapientia, acer in haereticos, et fulgore auro virtutum amabilis, proinde chrysoptera gemma comparatur, XX, 649, 1; XXI, 394, 2. Ejus typus fuit Issachar, XXI, 397, 2.

2° S. Judas epistolam suam quando scripserit, XVII, 8, 1. Cur se S. Jacobi fratrem vocet, XX, 653, 1. Haereticos sui temporis vivis coloribus depingit, XVIII, 19. Quomodo librum Henoch et qualiter citet, XX, 678, 1 (*Vide Epistolae Canonice*).

JUDAS BARSABAS. Judas Barsabas quis fuerit, XVII, 303, 2.

JUDAS GALLILEUS. Judas Gallileus fuit auctor sectae Galilaeorum, et quid illa doceret, XVI, 185, 2. Profitetur visiones angelorum, XIX, 96, 2. Negabat Judaeos debere Romanis vectigal pendere, XV, 395, 2 et seqq. Quando Romanis rebellavit, XVII, 154, 2 et seqq. Judas Gallileus fuit stultus populi pastor, XIV, 497, 2.

JUDEX, JUDICARE, JUDICIUM. 1° *Variae illarum vocum definitiones et acceptiones.* Judex dicitur quasi jus dicens populo, VI, 310, 2. *Judicium determinat causas; et qui imponit stulto silentium, iras mitigat.* Judex est jus animatum, VIII, 270, 1.

Judicare Hebraeis idem est quod accusare, XIII, 305, 1. *Judicare matrem vestram, judicate, quoniam ipsa non vult mea, et ego non vir ejus.* Pro *judicio contendere* subinde capitur, XVIII, 277, 2. Pro *condemnatione* saepe usurpatur, XV, 459, 2. *Ego olem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit judicio;* XX, 206, 2. *Notite invidiosos, fratres, in alterum, ut non judicemini.* *Judicare*, in Scriptura, idem saepe est quod *vindicare*, XIV, 20, 2. *Ascendant salvatores judicare montem Sion.* *Judico* subinde omnes actus quae in *judicio* peraguntur significat, XVI, 345, 2. *Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum.* *Ego non judico quemquam; et si judico ego, judicium meum verum est, quia solus non sum; sed ego, et qui misit me, Pater.* *Judicare* Hebraeis idem etiam quod *gubernare* et *dominari*, XI, 606, 1. *Prope est justus meus, egressus est salvator meus, et brachia mea populos judicabunt.*

Judicium vox quid in Scriptura significet, VII, 288, 2. *Tempus et responsum* (in hebraeo *tempus et judicium*) *cor sapientis intelligit;* XVI, 299, 2. *Judicium* tria significat, VIII, 286 2. *Qui*

loquitur iniqua, non potest latere, nec praeferit illam, corripiens judicium. *Judicium* Hebraeis saepe idem est quod aequum et justum, X, 188, 2. *Qui timeat Dominum, inveniet judicium justum, et justitiam quasi lumen accendens;* XIV, 288, 1. *Quartile Dominum, omnes manusculi terrae, qui judicium ejus estis operati.* Saepa idem est quod aequitas, V, 491, 2. *Melius est parum cum justitia, quam multi fractus cum iniquitate* (in hebraeo, *quam multi proventus absque judicio;* VI, 413, 1, 2. *Multi requirunt faciem principis, et judicium a Domino egreditur singulorum.* *Judicium, aequitas, et justitia, quomodo differant,* 21, 1, 2. *Parabola Salomonis... ad intelligentiam verba prudentiae, et suscipiendam eruditionem doctrinae, justitiam, et judicium, et aequitatem,* 413, 1, 2.

Saepe idem omnino sunt, V, 21, 1, 2. *Judicium* subinde lites et contentiones significat, V, 582, 1. *Frater qui adjucatur a fratre, quasi civitas firma; et judicium quasi veles urbium.* Saepa *condemnationem* significat, XVI, 345, 2; 511, 4. *Nunc judicium est mundi; nunc princeps hujus mundi quiescit foras.* Aliquando est idem quod *justitia* et *vindicta Dei*, VI, 40, 1. *Testis iniqui deridet judicium, et impiorum devorat iniquitatem.* Cor praecipua legis, *judicia* vocentur X, 455, 2. *Et dedit illi coram praecipua, et legem vitae et disciplinae... et judicium sua Israel;* 462, 4. *Judicia* temporum quae dicuntur, X, 512, 4. *Qui scriptus es in judicio temporum lenire iracundiam Domini.*

2° *Judicium dignitas* quanta, Job, 290, 2. *Judices* quare dicuntur Hebraeis *Elohim*, id est *Dei*, Psalm. II, 481, 2. *Ego dixi: Dei estis, et filii Excelsi omnes;* XVI, 480, 1, 2. *Respondit eis Jesus: Nonne scriptum est in lege vestra, quia ego dixi: Dei estis? Judicia* *judicium* a Dei *judicio* et *sententia* pendunt, VI, 413, 2. *Judicium* assistit Deo, IX, 272, 2. *Non judices contra judicium, quoniam secundum quod justum est, judicat.*

3° *Judicium* quanta sint *munera et officia.* *Primo* *Judicium* officia et *dotes* in generali. *Judicis* sunt duae partes, justos tueri et defendere, et punire injustos eorumque injurias, XIII, 322, 1; XIV, 189, 1. Ad *judicarium* potestatem tria sunt necessaria: primo, potestas coercendi subditos; secundo, zelus rectitudinis, ut non ex odio vel livore, sed amore justitiae *judicium* proferat; tertio, sapientia, secundum quam formatur *judicium*, IX, 294, 1. *Judex* sapiens *judicabit* *populum suum, et principatus sensati stabilis erit.* *Jurici* tria sunt necessaria, prudentia, experientia et apathia quae ad sincerum *judicium* requiruntur, 186, 1, 2. In *judicio* requiritur prudentia, justitia, gravitas et fortitudo, II, 245, 2. *Et dixit Dominus ad Moysen: Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu nosti, quod senes populi sint et magistris.* Polleant *judices* sapientia et beneficentia

Secundo. *Judex sit in judicando æquus*, IX, 225, 1, 2; XVII, 406, 1, 2. *Judicium justum et verum judicandum*, X, 364, 2; 365, 1: *Ne pro his omnibus confundaris, et ne accipias personam ut delinquant. De lege Altissimi, et testamento, et de judicio justificare impium. Judex justitiam et veritatem sectetur*, VI, 403, 1: *Res qui judicat in veritate pauperes, thronus ejus in æternum firmabitur. Judex suum cuique tribuat*, XX, 403, 2. *Judices recte judicatis morientur*, IV, 165, 2: *Constituitque (Johu) judices terræ in cunctis civitatibus Juda munus per singula loca, et præcipiens judicibus: Videle, ait, quid faciatis; non enim hominis exercetis judicium, sed Domini, et quodcumque judicaveritis, in vos redundabit. Sit timor Domini vobiscum, et cum diligentia cuncta facite, non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupido munerum. Judex quomodo faciat judicium et justitiam*, XII, 632, 1: *Et vir, si fuerit justus, et fecerit judicium et justitiam.... hic justus est, et vita vivet, dicit Dominus. Judicatis recta et justa populum sibi demeretur*, VI, 242, 2 et seq. Item reges, *ibid.* Judicantes juste stateram rectam tenent, V, 312, 2: *Statera dolosa abominatio apud Dominum, et pondus æquum, voluntas ejus.*

Tertio. *Ut judicium sit æquum, judicis est crimen bene examinare, et non præcipitare sententiam*, I, 224, 1: *Dixit itaque Dominus: Clamor Sodomororum et Gomorrhæ multiplicatus est, et peccatum eorum aggravatum est nimis. Descendam, et videbo utrum clamorem qui venit ad me, opere compleverint; an non est ita, ut sciam*; Job, 573, 2: *Quisquam quam nesciebam, diligentissime investigabo. Judex caret præjudicio*, XIX, 248, 1: *Testor coram Deo et Christo Jesu, et electis angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens in alteram partem declinando. Non judicandum nisi utraque parte audita*, V, 576, 2: *Justus prior est accusator sui, venit amicus ejus, et investigabit eum*; IX, 339, 2: *Priusquam audias, non respondeas verbum, et in medio sermonum ne adjicias loqui. Judex judicat secundum allegata et probata, etsi saepe falso*, XVI, 438, 1: *Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est. Judex testes ad juramentum adigit, interposito Dei nomine*, VI, 7, 1.

Quarto. *Judex in judicio non sit personarum acceptor*, VI, 240, 1: *Hæc quoque sapientibus: Cognoscere personam in judicio non est bonum. Qui dicitur impio: Justus es, maledicent eis populi, et detestabuntur eos tribus. Qui arguunt eum, laudabuntur, et super ipsos venit benedictio*; 352, 2 et seq.: *Qui cognoscit in judicio faciem, non benefacit, et iste pro buccella panis deserit veritatem*; Job, 684, 2: *Depono magnitudinem tuam absque tribulatione, et omnes robustos fortitudinis. Est hoc grave scelus*, VI, 382, 2 et seq. *Judicant saepe homines pro affectu, et quod*

virtutis est vitio, quod vitio est virtuti deputat, XIV, 591, 2. *Judices reprehensi a Deo ob acceptationem personarum*, *Psalm.* II, 47, 1, 2: *Usquequo judicatis iniquitatem, et faciem peccatorum sumistis?*

Quinto. *Judices a verbis abstineant*, I, 620, 2. *Ne accipies munera quæ etiam excæcant prudentes, et subvertunt verba justorum...* Hæc de re exempla, *ibid.* et seq. *Judices pecunia corrupti*, IV, 516, 2: *Et cum superaretur Menelaus, promisit Ptolemæo nullas pecunias dare ad suadendum regi. Judices excæcantur donis*, *Psalm.*, II, 48, 1: *Nescierunt, neque intellexerunt: in tenebris ambulabant, movebuntur omnia fundamenta terræ. Munera judices excæcant et inclinant, oculos et os claudunt, et sunt veluti judicium frenæ, que cogunt eos obmutescere*, Job, 683, 2; 684, 1: *Non le ergo superet ira, neque multitudo donorum inclinet le. Auro accepto plerumque judex in partem dantis propendit*, V, 549, 2 et seq.: *Munera de sinu accipit impius, ut pervertat semitas judicis. Justis olim apud Romanos morte mulcebatur*, 650, 1. *Talis bis peccat*, 553, 1. *Et lingua mendace dicitur*, VI, 400, 1: *Qui congregat thesauros lingua mendacii, varius et excors est, et impingetur ad laqueos mortis. Non vult aurum sibi palam dari, cur*, 109, 2: *Munus absconditum extinguit iras, et donum in sinu indignationem maximam. Est velut fons corruptus*, 290, 2: *Fons turbatus pede, et vena corrupta, justus cadens coram impio. Judices avari quid faciunt*, VII, 209, 4. *Sæpe auro corumpuntur*, IX, 263, 1: *Multos enim perdidit aurum et argentum, et usque ad cor regum extendit et convertit. An judex esculenta et poculenta dona accipere possit licite*, VI, 283, 1: *Qui cognoscit in judicio faciem, non benefacit, et iste pro buccella panis deserit veritatem. Hic saepe pro re vili justitiam pervertit, ibid.* *Judices ergo debent munera contemnere*, XI, 416, 1: *Principes tui socii furum; omnes diligunt munera. Sint incorrupti*, Job, 600, 2. *Judex non specularis, sed opacus sit, ibid.* *Sit velut cæcus et manibus truncus*, X, 364, 2. *Sine oculis et manibus cur judices pingentur*, Job, 238, 1. *Terra data est in manibus impii, cultum judicium ejus operit: quod si non ille est, quis ergo est?*

Sexto. *Judex sit fortis et potens, cur*, IX, 224, 1: *Noli querere fieri judex, nisi volas virtute irumpere iniquitates; ne forte extiteris faciem potentis, et ponas scandalum in iniquitate tua. Non sit pusillanimis*, 227, 1: *Noli esse pusillanimitas in animo tuo. Plebi non sa accommodet, eam offendat*, 226, 1; 227, 1: *Non pecces in multitudinem civitatis, nec te immittas in populum.*

Septimo. *Judex tuseatur viduas et pauperes*, IV, 487, 1: *Aperi os tuum mulo, et causis omnium fortiorum qui pertranseunt. Judices pupillarum et viduarum brachia sint*, Job, 568, 2: *Viduas dimissisti vacuas, et voceros pupillarum commisisti.*

Octavo. *Judex ab ira sibi caveat*, Job, 583, 2

Non se ergo superet ira ut aliquem opprimas. Non. Judices abstineant vinol sint continentes, VI, 211, 2; XVII, 408, 1. *Judex reus non bene alium reum quædam criminis damnat*, XVI, 434, 1: *Vixit Jesus. Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.*

Decimo. *Judices quomodo ergo delinquentes se gerere debeant*, IX, 510, 1, 2. *Judex impius castigans eos liberat ab impietate*, V, 351, 1: *Verba impiorum insidiantur sanguini: os justorum liberabit eos. Impios plectens, republicam sceleribus liberat*, VI, 407, 2: *Excogitat justus de domo impii, ut detrahat impios a malo. Et hic Deo et hominibus gratus est*, 240, 2. *At si is parcat, iram incurrit, ibid.* *Judex homicidas puniendo, quantum boni præstet*, XIII, 529, 1, 2. *Judex justus viri justi necem ulciscitur*, VI, 399, 1: *Viri sanguinem oderunt simplicem; justi autem quarunt animam ejus. Judex justus est prædonibus et sicariis exosus, ibid.* *Judices reos puniant citra indignationem propriam*, XII, 705, 1. *Sententiam condemnationis blandis verbis moliant*, VI, 242, 1.

Undecimo. *Quantum mali et damnis ex judicis iniquis procedant. Judicium perversio quantum malum*, Job, 290, 2. *Arguitur triplex vitium in judicando, scilicet primo, cum non subest causa justa; secundo, cum non servatur ordo; tertio, cum prava intentione quid a judice fit*, VIII, 397, 1: *Data est a Domino potestas vobis, et virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera vestra, et cogitationes revelabitur: quoniam cum essetis ministri regni illius, non recte judicastis, nec custodistis legem justitiae; neque secundum voluntatem Dei ambulastis. Judices iniqui justitiam velut constuprant*, IX, 546, 1, 2: *Concupiscentia spadonis ævirginabil juvenulam; Sic qui facit per vim judicium iniquum. Judiciorum iniquitatis schema*, VII, 149, 1: *Vidi sub sole in loco judicii impietatem. Et in loco justitiae iniquitatem. Judicium iniquorum rapacitas, hinc lupi assimilantur*, XIV, 210, 1; 299, 1: *Judices ejus lupi vesperæ, non relinquunt in mane. Judices iniusti censendi sunt terræ superfluitas*, VII, 208, 2. *Judex iniquus falsis testibus patrocinatur*, VI, 40, 1: *Testis iniquus deridet judicium et os impiorum devorat iniquitatem. Judex iniuste judicans, graviter delinquit, et ad restitutionem tenetur*, V, 540, 1: *Qui justificat impium, et qui condemnat justum, abominabilis est uterque apud Dominum. Judices pauperes opprimentes suggillantur*, XIII, 552, 1: *Hæc dicit Dominus: Super tribus sceleribus Israel, et super quatuor non convertam eum; pro eo quod vendiderit pro argento iustum, et pauperem pro calcamentis. Qui conterunt super pulverem terræ capila pauperum, et etiam humilitum declinant, Judex innocentem opprimens, quomodo panietur*, VII, 207, 1: *Si videris calumnias egentium, et violenta judicis, et subverti justitiam in provincia, non mireris super hoc negotio, quia excelso excelior est alius, et*

super hos quoque eminentiores sunt alii, et insuper universa terra rex imperat sciantis. Judicis iniuste reos ad mortem damnantes, ad judicium coram Deo citati, intra citationis tempus mortui, de quo varia referuntur exempla, I, 155, 1 et seq.

¶ *Qui sint eligendi ut judices. Judex sit senex et grandævus*, IX, 671, 1; XIII, 186, 1, 2: *Inerunt ei (Danieli) senes: Veni et sede in medio nostrum, et indica nobis, quia tibi Deus dedit honorem senectutis. Judicium proprie senum est*, IX, 672, 9. *Judicium senum est, et in frigora*, XIII, 248, 1.

¶ *Ad reges et principes judicium pertinet. Judicare est primum officium regum, unde judicare accipitur pro regere*, VIII, 270, 1: *Diligite justitiam qui judicatis terram. Cur principes vocentur judices*, IX, 293, 1, 2. *Judices debent esse principes*, XI, 501, 2. *Judicium necessarium principibus*, 429, 1, 2: *Ecce in justitia regnabit rex: et principes in judicio præerunt. Quid sit iudicium regesque discrimen*, Job, 290, 2: *Adhuc constitarios in stultum finem et judices in stuporem. Quid sit passere oves in judicio*, XII, 743, 2.

¶ *Quomodo olim judicis exercebantur. Judicis olim in portis sedebant, et in portis judicis exercebant*, II, 475, 1; V, 45, 2; VI, 167, 1. *Judicia in portis habebantur*, Job, 127, 2. *Judicia porta urbis Jerusalem quæ, et quare ita vocaretur*, IV, 237, 1, 2. *Eadem vocabatur vetus, cur, ibid.* *Judicium est sedere*, XIII, 94, 1; XV, 433, 1. *Judices olim coronati ad judicandum sedebant*, XXI, 99, 1.

Judicibus olim, uti etiamnum, adjugebatur assessor juris legumque peritus, IV, 255, 2. *Paredit judices qui*, VIII, 487, 1. *Judices Egypti ad quod jurandum a rege adigebantur*, VII, 149, 2.

Apud Hebræos, pontifex olim erat summus iudex controversiarum etiam legalium, II, 458, 1. *Lyranus putat in sacris judices fuisse sacerdotes, in civilibus laicos; refellit, ibid.*, 2. *Sacerdotes erant judices in causis etiam criminalibus, ibid.* Ita Caiphas condemnavit Christum, Ananias Paulum, Ananus Jacobum, *ibid.* *Gentilium etiam politia a sacerdotibus regebatur, ibid.* *In dubiis juris, Pontifex erat iudex apud Hebræos, cur*, 459, 1. *Non in dubiis facti aut mere civilibus, ibid.* *Judex sæcularis sententiam Pontificis exsequi debebat, ibid.* *Ex scientia legis, non ex oraculo dubia definitabat Pontifex*, 459, 1, 2. *Absolute, non conditionati standum erat sententiæ Pontificis. Judices suo habebant Judæi in Babylonia, XIII, 180, 1.*

Judices olim quædam præferunt Israël, XVII, 289, 1. *Judicium Israelis alii pii et zelosi, alii impud fuerit*, X, 475, 1. *Judicium Hebræorum boni quod fuerit*, XI, 118, 2.

Judicia capitania ab Areopago exercebantur, XVII, 322, 1, 2 (Vide AREOPAGUS).

Judicia causarum civilium olim commissa tunc presbyteris, XVIII, 292, 1. *Episcopi olim erant*

judices in causis etiam civilibus, II, 459, 1. Judex ecclesiasticus adiri poterat post litem contestatam in saeculari judicio, XVIII, 292, 1. Judices reos mactantes sunt irregulares, et ad sacerdotium inhabiles, XIX, 214, 2.

8° Qualiter habendi sint judices et eorum judicium. Judex non debet judicari a privato, V, 553, 1: Non est bonum damnum inferre justo, nec percutere principem qui recta judicat. Secundum judicium judicandum est, eique sententiam pronuntiantem credendum, IX, 272, 1: Non judices contra judicem, quoniam secundum quod justum est, judicat. Judicio iniquo contra se lato acquiescens egregium refert victoriam, VI, 123, 2: Testis mandata peribit, vir obediens loquetur victoriam. Qui judicem ad iniquam sententiam cogit, tandem suae falsitatis dat penas, *ibid.*

JUDICIA HUMANA pro vanis hominum opinionibus sumpta. Judicia Dei alia, alia hominum, XIX, 32, 1. Dei judicium longe diversum ab humano, Job, 369, 2. Judicia hominum parum curanda sunt, VI, 414, 1. Judicia hominum sunt contemnenda, XVIII, 278, 1: Mihi pro minimo est ut a vobis judicet, aut ab humano die: sed neque me ipsum judico. Nihil enim mihi conscius sum; sed non in hoc justificatus sum: qui autem judicat me, Dominus est.

JUDICIA TEMERARIA. Judicium temerarium hominum privatorum vetat Christus, et quare, XV, 205, 1: Nolite judicare, ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis, judicabimini; et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Judicium temerarium cavendum, Job, 788, 1. Judicium temerarium cavendum ob quatuor rationes, XVIII, 228, 2 et seq.: Is qui manducal non manducantem non spernat: et qui non manducal, manducantem non judicat: Deus enim illum assumpsit. Tu quis es, qui judicas alienum servum? Domino suo stat, cui eadit. Judices aliorum non sumus constituti, 232, 1: Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. Judicium de aliorum factis semper suspendendum, IX, 338, 2: Priusquam interroges, ne vituperes quemquam; et cum interrogaveris, corripue juste. Temeraria suspicio quam perniciosa sit, XII, 260, 2. Judicantes temere, saepe etiam ab aliis sinistre judicantur, sed non semper, XV, 205, 1 et seqq. Non judicare oportet prius quam alios, idque non judicemur a Deo, IX, 510, 1, 2: Ante judicium para justitiam tibi, et antequam loquaris, discite.

JUDICIUM sumptum pro ratione et iudicandi facultate qua a Deo predicti sumus. Judicium et discretio vocantur ignis in Scripturis, V, 298, 2: Argentum electum lingua justii: cor autem impiorum pro nihilo. Judicium Deus cupit inesse omnibus actionibus nostris, IV, 278, 1. Judicium exactum requiritur in omnibus actionibus et fide,

IX, 182, 1: Esto firmus in via Domini, et in veritate sensus tui et scientia, et prosequatur te certum pacis et justitiae. Judicium rationis quando dolosum sit, 312, 2. Judicium depravatam aliter de rebus quibusvis censet atque oportet, 366, 1. Judicium practice erroneum sequens electio voluntatis, pariter errat, sitque erronea, 428, 1. Judicium a libidine carnali extinguitur, 480, 1: Qui autem adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam. Judicium et mens ab ebrietate evertuntur, VI, 484, 2: Ne forte bibant, et obiviscantur judiciorum, et mulent causam filiorum pauperis. Judicium falsum radix peccatorum cordis, Psalm. I: Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo?.... Qui loquitur veritatem in corda suo, qui non egit dolum in lingua sua. Judicio proprio et alieno non est fidendum, V, 417, 1. Sui nemo debet praesidere, maxime in rebus propriis, 467, 1: Dissipantur cogitationes, ubi non est consilium; ubi vero sunt plures consiliiarii, confirmantur. Judicio suo quisque gaudet, *ibid.* Judicia justorum quae dicantur, 350, 1, 2: Cogitationes justorum judicicia, et consilia impiorum fraudulentia. Judicium est diademata viri justii, Job, 573, 1: Justitia indutus sum; et vestivi me sicut vestimento et diademate judicio meo.

JUDICIA DIVINA. Judicia Dei abyssus multa, IV, 86, 2; XVIII, 196, 1, 2 et seq.: O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt judicicia ejus, et investigabiles viae ejus; XX, 372, 1; Psalm. I, 222, 2: Justitia tua sicut montes Dei, judicicia tua abyssus multa. Judiciorum abyssus an sit liber signatus Joanni visus, XXI, 119, 2. Judicia Dei occulta non possunt esse injusta, Psalm. I, 222, 2. Judicia Dei arcana penetrare difficilia est, penetrare tamen sagittant reges, VI, 254, 2: Gloria Dei est celare verbum, et gloria regum investigare sermonem. Judicia Dei arcana sunt reverenda, ea improbare vanum est, Job, 531, 1: Ficit Deus qui obstitit judicium meum, et Omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam; 537, 1; 724, 2. Sunt metuenda, 228, 1: Si venerit ad me, non video eum; si non abierit, non intelligam. Nos perplexos reddunt, 531, 1. Judicia Dei sunt justa et vera, XXI, 292, 1, 2: Justa est veritas tua, et veritas tua, rex saeculorum. Quis non timebit te, Domine, et magnificabit nomen tuum? quia solus pius es, quoniam omnes gentes venient, et adorabunt in conspectu tuo, quoniam judicicia tua manifestata sunt. Sunt aequa et justa, sed dum sanctis videntur aequa, impiis videntur iniqua, X, 314, 2: Quomodo conceitit aquas in siccatem, et siccatit est terra, et vix illius vis illorum directis sunt, sic peccatoribus offensiones in ira ejus [vide DEI JUSTITIA].

JUDICIUM PARTICULARE. Judicium quaelibet anima immediate post separationem a corpore suo fit in particulari, IX, 257, 1, 2 et seq.: In omni-

bis operibus tuis memorare novissima tua, et in aeternum non peccabis; 358, 1, 2: Facile est coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas; 359, 2: Malitia horae oblivionem facit luxuria magna, et in fine hominis, denudatio operum illius; XIX, 449, 2: Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium. Judicium ejusque particulare quomodo peraget Christus, XVI, 185, 1. A judicio particulari pendet judicium universale, XV, 519, 2: Vigilate ergo quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. Quinque telonia animae et corpore migrantis ex S. Cyrillo, VII, 377, 1, 2: Latere ergo, juvenis, in adolescentia tua, et ambula in visceribus tuis, et in intuitu oculorum tuorum, et scilo quod pro omnibus his adducet te Deus in judicium; 414, 2; 415, 1, 2: Omnia quae sunt, adducet Deus in judicium pro omni errato, sive bonum, sive malum illud sit.

JUDICIUM EXTREMUM. I. QUOMODO VOCETUR ET FIGURETUR IN SCRIPTURA. — 1° Vocatur dies, XVII, 338, 1: Statuit Deus diem in quo judicaturus est orbem; XIX, 314, 2: In reliquo reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die justus judex; 461, 2: Non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis appropinquantem diem.

2° Vocatur dies magnus, et cur, XIII, 510, 1, 2: Sol convertetur in tenebras, et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et horribilis; XIV, 284, 1, 2 et seq.: Justa est dies Domini magnus, justa est et velox nimis; XX, 661, 1: Angeli qui non servarunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis aeternis sub caligine reservavit. Dici potest magnus dies Jezrahel, XIII, 301, 1: Congregabuntur filii Juda et filii Israel... quia magnus est dies Jezrahel.

3° Vocatur dies Domini, et cur, XVIII, 270, 1: Uniuscuiusque opus manifestum erit, dies enim Dominus declarabit, quia in igne revelabitur; XIX, 63, 1. Dies judicii proprie Domini est, reliqui sunt dies hominum, XIV, 275, 2: Silete a facie Domini Dei, quia justa est dies Domini.

4° Vocatur dies Christi, XIX, 6, 2: Conspiciens hoc ipsum, quia qui cepit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu. Cur vocetur dies resurrectionis Christi, XIV, 301, 2: Diavolo surgentes corruerunt omnes cogitationes suas. Quapropter specta me, dicit Dominus, in die resurrectionis meae in futurum, quia judicium meum ut congregem gentes, et colligam regna.

5° Vocatur dies revelationis et agnitionis, X, 25, 2: Si sequaris justitiam, apprehendes vitam; et indues quasi poderem honoris et inhabitabis cum eo, et proteges te in sempiternum, et in die agnitionis incenses firmamentum. Dies judicii cur di-

catur dies revelationis, XX, 252, 1: Ut probati vestrae fidei multo pretiosior auro, quod per ignem probatur, inveniat in laudem, et gloriam, et honorem, et revelatione Jesu Christi.

6° Vocatur amara dies, dies ira, tribulationis, angustiae, calamitatis, necessitatis, perditionis, tumultus, tenebrarum, turbini, tubae, desolationis et jubilationis, dies nebulae et tenebrarum, cur, XIV, 284, 1, 2; 285, 1: Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis, dies illa, dies tribulationis et angustiae, dies calamitatis et miseris, dies tenebrarum et caliginis, dies nebulae et turbini, dies tubae et clangoris super civitates munitas, et super angulos excelsos; XVIII, 58, 1: Secundum duritiam tuam et impenitentem cor, thesaurizas tibi iram in die irae, et revelationis justii judicii Dei.

7° Vocatur testamentum, IX, 469, 1: Nam plurima illius [Dei] opera sunt in absconitis, sed opera justitiae ejus qui enuntiat? aut quis sustinebit? longe enim est testamentum a quibusdam et interrogatio omnium in consummatione est.

8° Dies judicii quomodo significatur. Significatur per benedictionem et maledictionem et Moyses factus in Garizim et Hebal, I, 498, 2. Judicii extremi dies erit dies sortium, IV, 388, 1. Iris representantur, XXI, 96, 1. Opidine per beryllum gemmam significatur, 392, 2. Dies judicii erit velut dies messis, XV, 332, 2. De eo loquitur Propheta quasi de die praehi, XI, 763, 1: Ecce Dominus in igne veniet, et quasi turbo quadrigae ejus, reddere in indignationem furorem suum, et increpationem suam in flamma ignis; XIII, 521, 1: Erumpite, et venite, omnes gentes de circum, et congregamini, ibi occumbere faciet Dominus robustos tuos.

II. JUDICII EXTREMI PRAEVA SIGNA. — Judicium extremum per praeva signa Deus praenuntiabit, XXI, 153, 2; 154, 1. Ante judicium extremum deficiet fides in multis, XVI, 241, 1: Verumtamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra? Duo judicii praeva signa erunt: primum, universalis fere defectio a Romano Pontifice et imperio; secundum, Antichristus qui, hanc defectioem statim subsequetur, XIX, 149, 2 [vide ANTI-CHRISTUS]. Series et ordo plagarum et futurorum in fine mundi, XXI, 154, 1. Signa judicii praeva, quae, qualia et quando futura, XIII, 494, 1, 2: A facie ejus contremuit terra, moti sunt caeli, sol et luna obtebrati sunt, et stellae rehaerent splendorem suum; 509, 1: Dabo pro igitur in caelo, et in terra sanguinem, et ignem et vaporem sumi. Sol conuertetur in tenebras, et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et horribilis; XV, 312, 2 et seqq.: Statim autem post tribulationem dierum illorum, sol obscurabitur, et luna non dabit lumen suum, et stelle cadent de caelo, et virtutes caelorum commovebuntur, XXI, 155, 2 et seqq.: Et vidi eum aperuisse o-

gillum sestium, et ecce terra motus magnus factus est, et sol factus est niger tanquam succus ciliatiz, et luna tala facta est sicut sanguis, et stelle de caelo ceciderunt super terram, sicut fenus emittit grossas suas cum a vento magno moventur; et caelum recessit sicut liber involutus, et omnis mons, et insula de locis suis mola sunt. Dies iudicii frequentissimis fulguribus horribilibus erit, X, 402, 1: Imperi suo acceleravit nivem, et accelerat concussiones emittere iudicii sui. Inter solis et lunae observationem et iudicii diem intercedet aliquod temporis quieti spatium, XV, 519, 1.

III. QUANDO IUDICII EXTREMI DIES ADVENIET, ET QUAMDIU DURABIT. — 1. Dies iudicii est incerta XIII, 176, 2; XIV, 533, 4: Et erit dies una quae nota est Domino; XV, 517, 2: De die autem illa et hora nemo scit, neque angeli caelorum, nisi solus Pater. Quantum durabit mundus, ibid., 1: An solus Pater sciat consummationis saeculi diem et horam, non vero Filios? 518, 1, 2: Iudicii dies cur nobis incertus sit, XV, 519, 2; XIX, 136, 1, 2: An is praesciri possit occiso Antichristo, XXI, 355, 1, 2 et seq. Iudicii dies cur a Deo differatur, XX, 481, 2: Non tardat Deus promissionem suam, sicut quidam existimant, sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti.

2. Dies iudicii erit subitus et improvisus; XV, 510, 2: Sicut enim fulgur exit ab oriente, et parit usque in occidentem, ita erit et adventus Filii hominis; sicut enim erant in diebus ante diluvium, comedentes et bibentes, nubentes et nuptii tradentes, usque ad eum diem quo intravit Noe in arcam, et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes, ita erit et adventus Filii hominis; 519, 2: Vigilate ergo, quia nescitis quia hora Dominus vester venturus sit; XVI, 236, 1: Nam sicut fulgur coruscans de sub caelo, in ea quae sub caelo sunt fulget, ita erit Filius hominis in die sua. Christus veniet ad iudicium inexpectato sicut fur, XV, 520, 1, 2: Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quia hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sine re perferret domum suam; XIX, 135, 1, 2 et seq.: Ipsi enim diligenter scitis, quia dies Domini sicut fur in nocte, ita veniet. Cum enim dixerint: Pax et securitas, tunc repentinus eis superveniet inlertus, sicut dolor in utero habenti, et non effugiet; XX, 482, 1, 2: Adveniet autem dies Domini ut fur; XXI, 301, 2 et seq.: Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat, et custodit vestimenta sua, non nudus erit, et videant turpitudinem ejus. Dies iudicii laqueo comparatur, XVI, 259, 2: Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula, et ebrietate, et curis huius vitae, et superveniat in vos repentina dies illa; tanquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem terra.

3. Cur dies iudicii imminere dicatur, XV

105, 1. Ea imminere securi ad radicem posuit denotatur, 103, 1, 2: Jam enim securus ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor qui non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur. Item ventilabro, 106, 1: Cujus ventilabrum in manu sua, et peremendabit aream suam, et congregabit triticum suum in horreum; paleas autem comburet igni inestingitilibi. Cur id instare Apostolus semper incedat, XVIII, 343, 4: Haec... scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines saeculorum devenerunt; XX, 207, 2: Ecce Iudex ante januam assistit. Cur aliquando non instare dicatur, XIX, 149, 1: Non cito moveamini a vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos missam, quos instet dies Domini. Iudicii dies acceleratur ob procos sanctorum, XXI, 150, 2: Desperato, Domine, sanctus et verus, non iudicatur, et non vindicatur sanguinem nostrum de his qui habitant in terra?

4. Iudicium extremum an de nocte, an mane fiet, XV, 526, 2: Media autem nocte, clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei; XVI, 236, 2: In illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et alter relinquetur; XX, 482, 2: Adveniet autem dies Domini ut fur. Fines mundi incipiet nocte, iudicium tot mens, ibid., 2. Iudicii dies, proprio loquendo, non erit neque dies, neque nox dicitur, cur; sed vespera, XIV, 533, 1, 2 et seq.: Et erit dies una, quae nota est Domino, non dies neque nox, et in tempore expectet erit lux. Quamdiu durabit, XX, 480, 1. Non peragetur in momento, XV, 535, 1.

IV. Quo loco iudicium extremum fiet. — In valle Josaphat omnes gentes congregantur est Deus ut eas iudicet, XIII, 514, 2; 515, 1, 2: Congregabo omnes gentes, et deducam eas in vallem Josaphat, et discipabo cum eis ibi super populo meo; 521, 2: Consurgant et ascendant gentes in vallem Josaphat, quia ibi sedebit ut iudicet omnes gentes in circuitu; 522, 1, 2: Populi, populi in valle concisionis, quia iusto est dies Domini in valle concisionis; XV, 511, 4, 2; 516, 2: Et militet angelus suus cum tuba, et voce magna, et congregabunt electos ejus a quantum ventis, a summis caelorum usque ad terminos eorum.

V. Quis erit iudex. — Iudicium per se peraget Christus, XIII, 95, 1, 2 et seq.: Aspiciebam ejus in visione noctis, et ecce cum nubibus caeli, quasi Filius hominis veniebat, et usque ad Antiquum diem pervenit, et in conspectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem, et honorem, et regnum: et omnes populi, tribus et linguae ipsi reverent; XV, 515, 4, 2: Et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli, cum virtute multa et majestate; 525, 8, 2: Veruntamen dico vobis: Amodo videbitur Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus caeli. Iudicaria data erit Christo a Patre, XVI, 379, 1, 2:

Neque enim Pater iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio suo, 381, 1, 2: Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est. Iudicium extremum commisit Pater Filio ut illud peraget, XVI, 453, 4; XVII, 485, 4. Constitutus est a Deo iudex vivorum et mortuorum. XVII, 242, 1, 2: Et praecepit nobis predicare populo, et testificari quia ipse est qui constitutus est a Deo iudex vivorum et mortuorum. Christus erit iudex quia homo, 388, 1, 2: Nunc annuntiat hominibus, ut omnes ubique penitentiam agant, eo quod statuit diem in quo iudicaturus est orbem in aequitate in viro in quo statuit; fidem praebens omnibus, suscitans eum a mortuis. Unus enim iudex, scilicet Christus, XVIII, 232, 1: Tu autem quid iudicet fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi; XX, 488, 2: Unus est legislator et iudex, qui potest perdere et liberare; XXI, 412, 4: Ecce venio cito, et merces mea mecum est, redere unicuique secundum opera sua.

VI. OMNES OMNINO HOMINES IN ILLO EXTREMO IUDICIO IUDICABUNTUR, XV, 534, 1: Et congregabuntur ante eum omnes gentes; XVIII, 58, 1, 2: Reddet unicuique secundum opera ejus; 450, 2: Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, propterea scitis, sive bonum, sive malum; XX, 679, 1: Ecce venit Dominus in sanctis millibus suis facere iudicium contra omnes, et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impie egerunt, et de omnibus duris quae locuti sunt contra Deum peccatores impii; XXI, 359, 2; 360, 1: Et vidi mortuos, magnos et pusillos, stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt; et alius liber apertus est, qui est vitae; et iudicati sunt mortui ex his qui scripta erant in libris secundum opera ipsorum. In eo non unus quidem impius abibit impune XV, 475, 2; 476, 1: Ibi erunt omnes vivi, nulli mortui, XIX, 433, 1, 2: Et mortui qui in Christo sunt, resurgent primi. Deinde nos qui vicinus, qui relinquitur, simul rapiemur cum illis in rubibus obviam Christo in aera. Quoad omnia quae ad praeviam iudicandorum resurrectionem pertinent, vide Resurrectio mortuorum.

VII. IUDICIS ADVENTUS. Iudicis apparatus et descriptio, Psalms, II, 155, 2; 156, 1, 2 et seq.; XIX, 358, 2. Veniet cum virtute multa et majestate, XV, 514, 1, 2; 515, 1, 2, et seq.: Et tunc parabit signum Filii hominis in caelo, et tunc plangent omnes tribus terra, et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli, cum virtute multa et majestate; XXI, 24, 1, 2: Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui cum pupugerunt, et plangent super eum omnes tribus terra. Tota Trinitas ad iudicium veniet, 48, 2. In eo angeli et sancti omnes aderunt Christo iudici, XIV, 532, 2: Et veniet Dominus Deus meus, omnesque sancti cum eo; XV, 433, 1, 2: Amen dico

vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suae, sedebitis et vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel; XVIII, 291, 1, 2: An nescitis quoniam sancti de hoc mundo iudicabunt; XX, 678, 2. Tunc impii Christiani videbunt in quoniam confixerant, XIV, 510, 1, 2: Et adprietur ad quem confixerunt. Tunc impii plangent mortem Christi, 514, 1, 2: Et plangent eum planctu quasi super unigenitum, et dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti. Tunc beati optabunt egredi caelo, damnati nolent egredi inferno, ibid., 2. Tunc peccatores quasi igne excoquantur, 590, 2. Tunc Christus et sancti cingentur igne conflagrationis mundi, 374, 2. Dies iudicii ostendit Christum esse verum Deum, 301, 2. Tunc Christus futurus proprio soli iustitiae, propter septem analogias, 606, 2; 607, 1, 2: Ecce enim dies venit successa quasi caninus, et erunt omnes superbi, et omnes facientes impietatem, stupidi et infamabiles eos dies venientis, dicit Dominus aequalitatem, quae non derelinquet eis radicem et germen. Et orietur vobis thronus nomen meum soli iustitiae, et sanctus in penitis ejus. Descendet in montem Oliveti, ac tum eum sua maiestate et potestate concutiet, 530, 2: Et egredietur Dominus, et praerabitur contra gentes illas, sicut praerabit est in die ceramini. Et stabunt pedes ejus in die illa super montem Olivetum, qui est contra Jerusalem ad orientem. Tunc silebit a misis caro a facie iudicis, 379, 1, 2: Silebit omnis caro a facie Domini, quia consurrexit de habitaculo sancto suo.

VIII. IUDICII EXTREMI SEVERITAS. 1. Ob iustitiam vestitionem (Vide Iustitia Dei). Iudicium dei erit exquisitissimum, VIII, 389, 2; 390, 1, 2: Induet pro thorace iustitiam, et accipiet pro galea iudicium certum, sicut scutum inexpugnabile impunitatem; XVI, 482, 1, 2. Id erit saecrum, XX, 478, 1, 2. In die iudicii omnis inordinatio tollitur, Job, 475, 2.

2. Ob iudicis integritatem. Primo, Deus non accipiet cuiusque personam, VIII, 372, 2: Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, qui est omnium dominator, nec verebitur multitudinem cuiusquam, quoniam pusillum et magnum ipse fecit, et aequaliter cura est illi de omnibus; XII, 632, 1, 2: Ecce omnes animae meae sunt: ut anima peltris, ita et anima filii meae est; anima quae peccaverit, ipsa morietur; XVIII, 59, 2: Reddet unicuique secundum opera ejus... Non enim est acceptio personarum apud Deum; 575, 1, 2: Unusquisque enim onus suum portabit; XX, 363, 1, 2: Et si Patrem invocatis eum qui sine acceptance personarum iudicat secundum universumque opus, in timore incolatus vestri tempore conversamini.

Secundo, Deus nec munere decipitur, nec procius scilicet, IV, 465, 2: Non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupido munerum; V, 183, 1, 2:

Zelus et furor.... non parcat in die vindictæ. Nec acquiescet cuiusquam precibus, nec suscipiet pro redemptione dona plurima; 316, 2: Non proderunt divitiæ in die ultionis; justitia autem liberabit a morte; XII, 555, 1: Argentum eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris Domini; XIV, 285, 2 et seq.: Sed et argentum eorum, et aurum eorum non poterit liberare eos in die iræ Domini: in igne zeli ejus devorabit omnis terra, quia consummationem cum festinatione faciet cunctis habitantibus terram; Psalm. I, 321, 2 et seq. Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem suam, et pretium redemptionis animæ suæ (Vide JUSTITIA DEI notes).

3° *Ob scientiæ claritatem (Vide DEI SCIENTIÆ OBJECTUM). Deus omnia cognoscit et judicanda in judicio reservat, VI, 229, 2: Qui inspector est cordis ipse, intelligit et servatorem animæ tuæ nihil fallit, reddetque homini juxta opera sua; XII, 240, 1: Magnus consilio et incomprehensibilis cogitatu: ejus oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam, ad reddas fructum secundum vias suas, et secundum fructum adinventum ejus. In judicii die Deus scrutabitur ad lucernam et exacte secreta cordium et mentium, XIV, 282, 1, 2: Et erit in tempore illo: scrutator Jerusalem in lucernis: et visitabo super viros defoscos in factibus suis; qui dieunt in cordibus suis: Non faciet bene Dominus, et non faciet male; 395, 1, 2: Et accedam ad vos in judicio, et ero testis velox malefactoris, et adulteris, et perjuris, et qui calumniantur mercedem mercenarii, viduas et pupillos, et opprimunt peregrinum, nec timeverunt me, dicit Dominus exercituum. In judicio universali sicut in particulari omnium conscientias explorabit Deus, V, 524, 2: Sicut igne probatur argentum, et aurum camino, ita corda probat Dominus. Tunc patebunt omnes fraudes fraudulentorum, VI, 322, 2: Qui operit odium fraudulentè, revelabitur malitia ejus in concilio. Ibi omnia cujusque opera revelabuntur, XVIII, 81, 2. Tunc etiam minutissima quoque examinabuntur, VI, 66, 2; XXI, 59, 2: Et libri aperti sunt; et alius liber apertus est, qui est vitæ; et judicati sunt mortui ex his quæ scripte erant in libris secundum opera eorum.*

4° *Ob omnium peccatorum manifestationem et accusationem. Omnia prorsus hominum opera in judicio revelabuntur, VII, 414, 2; 415, 1, 2: Et cuncta quæ sunt, adducet Deus in judicium, pro omni errato, sive bonum, sive malum sit. Omnia, etiam abditissima, in hoc die revelabuntur, VIII, 286, 2; 287, 1: Propter hoc, qui loquitur iniqua, non potest latere, nec præteriet illum corripiens judicium. In cogitationibus enim impij interrogatio erit; sermonum autem illius auditio ad Deum veniet, ad correptionem iniquitatum illius; IX, 389, 1, 2: In fine hominis, denudatio operum illius; XVIII, 269, 2; 270, 1, 2: Si quis superaddidit*

super fundamentum hoc (Christus), aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fenem, stipulam, autuscujusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur; XIX, 250, 2: Quorundam hominum peccata manifestata sunt, præcedentia ad judicium; quosdam autem et subsequuntur. In die judicii quid nos terreat, Psalm. I, 321, 1: Cur timebo in die mala? iniquitas calanæ mei circumdabit me. Cæli et terræ suo more impios accusabunt et ulciscuntur, Job, 438, 2: Revelabunt cæli iniquitatem ejus, et terra consurgat adversus eum. Quæ judicia parata sint derisoribus, VI, 41, 1: Parata sunt derisoribus judicia, et mallei percussiones stultorum corporibus. In judicio gravius arguentur et punientur qui majorem Dei cognitionem et gratiam habuerunt, sed ea uti noluerunt, et qui majora beneficia et gratias acceperunt, XV, 291, 2: Veritatem dico vobis, Tyro et Sidoni remissius erit in die judicii quam vobis. Principibus durissimum erit, Job, 617, 12: Quid enim faciam cum surrexerit ad judicandum Deus, et cum quæsierit, quid respondebo ei? Cor prelati et principibus judicium durissimum instet, Job, 617, 2; VIII, 397, 2 et seqq.: Judicium durissimum his qui præsumunt fieri. Cor cui plus datum est, plus requiritur ab eo, VIII, 389, 2; XVI, 480, 1, 2: Omni autem cui nullum datum est, nullum quaeretur ab eo; et cui commenderunt nullum, plus petent ab eo. Judicium Dei irrefragabile, Job, 661, 2: Neque enim ultra in hominis potestate est, ut veniat ad Deum in judicium. Nulli erit tunc excusationis locus, XI, 537, 2: Reduce me in memoriam, ut judicemur simul; narra si quid habes ut justificeris, XV, 476, 1: Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Judicii severitas magna, Job, 240, 2.

5° *Ob sententiæ rigorem et æternam a bonis malorum separationem, XV, 534, 1, 2: Et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hædis. Et statuet oves quidem a dextris suis, hædos autem a sinistris; 537, 1, 2: Tunc dicit et his qui a sinistris erunt: Discedite a me, maledicti, in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus. In die judicii impij acriter a Deo castigabuntur, VI, 41, 2. Quomodo tunc Deus in impijs insurget, XIV, 260, 1. Tunc idem opprimet adversarios suos, 504, 2: Judicium unde dicatur æternum, XIX, 399, 2 (Vide INERNITAS, ETERNITAS).*

IX. *JUDICIUM EXTREMUM MAXIME TIMEBENDUM. — Est id maxime timebendum, et cur, 367, 1: Viri mali non cogitant judicium; qui autem inquirunt Dominum, animadvertunt omnia; IX, 109, 2: Qui timebant Dominum, custodiunt mandata illius, et patientiam habebunt usque ad inspeccionem illius, dicentes: Si patientiam non egerimus, incidemus in manus Domini, et non in manus hominum; XIII, 94, 2; 95, 2: Aspicebam ergo in visione noctis, et ecce cum nubibus cæli quasi Filius ho-*

minis veniebat, et usque ad Antiquum diem pervenit, et in conspectu ejus obtulerunt eum.... Horrui spiritus meus, ego David territus sum in his, et visiones cepit mihi conturbaverunt me; XV, 272, 2 et seq.: Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timeo eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam; XIX, 461, 2: Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquunt pro peccatis hostia; XXI, 277, 2: Et vidi alterum angelum volantem per medium cæli, habentem Evangelium æternum, ut evangelizaret.... dicens voce magna: Timeo Dominum, et date illi honorem, quia venit hora ejus. Judicium quam tremendum post mortem, Job, 517, 1. Judicium extremum horribile, I, 146, 2; XIX, 431, 1; Job, 277, 2. Etiam justis formidabile, Job, 302, 2: Statim ut se commoverit, turbabit eos; et terror ejus irruet super vos. Ejus pavor Christianos perterrore debet, VI, 375, 2: Beatus homo qui semper est pavidus; qui vero mentis est dura, corruet in malum.

X. *JUDICIUM EXTREMI MEMORIA ET TIMOR SALUTARIS EST. — Ejus timor quam sit utilis et salutaris, I, 693, 2; IX, 81, 2: Nam qui sine timore est, non poterit justificari; XX, 263, 1, 2. Et si Patrem invocatis eum, qui sine acceptione personarum judicat secundum uniuscujusque opus, in timore incolatis vestri tempore conversamini. Id ejusque vindictam non recogitant impij, VI, 367, 1: Viri mali non cogitant judicium, qui autem inquirunt Dominum, animadvertunt omnia. Ejus jugis recordatio acer stimulus ad bonum, 367, 2. Ejus meditatio efficax est ad movendos homines, XVI, 382, 1: Judicii memoria semper præ oculis habenda, IX, 469, 1; XIX, 6, 2; 132, 1, XX, 115, 2: Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis incipientes judicari; XXI, 361, 2; 362, 1. Judicium semper ob oculos impij ponendum, XX, 678, 1. Judicii extremi mentione terreat concionatores auditorum animos, XVII, 408, 2: Disputante autem illo (Paulo) de justitia, et castitate, et de judicio futuro, tremefactus Felix respondit: Quod nunc allinet, vide, tempore autem opportuno accersam te. De eo cur apud Felicem agat Paulus, 408, 2. Judicium in memoria sanctorum, Job, 239, 2: Verberat omnia opera mea, scietis quod non parcere delinquenti, 319, 2. Sanctissimi quoque judicium Dei venerunt, 201, 1.*

XI. *PREPARANDUM SE AD JUDICIUM PER BONA OPERA. — Ante extremum judicii diem, jam debemus judicium nostrum coram Deo disponere, non tunc damnemur, XVIII, 369, 1: Quod si nosmetipsos adjudicaverimus, non ulique judicemur; Job, 486, 1: Ponam coram eo judicium, et os meum replebo increpationibus. Felix qui ante extremum judicium hic judicatur et penam subit, Job, 617, 2. Exempla parantium se ad judicium, XV, 520, 2, [sic] et vos estote parati, quia ne-*

ritis qua hora Filius hominis veniet. Bonum faciendum in expectatione judicii, XVIII, 577, 1, 2: Quia enim seminaveris homo, hæc et metes.... Bonum autem facientes, non deficiemus, tempore enim suo metemus non deficiente; XIX, 8, 3: Et hoc oro.... ut probetis patientia, ut sitis sinceri, et sine offensa in diem Christi; 263, 1, 2: Præcipio tibi.... ut serves mandatum sine macula, irreprehensibile usque in adventum Domini nostri Jesu Christi. In eo charitas fiduciam suggerit, XX, 559, 2; 560, 2. Et nunc mande in eo, ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non confundamur ab eo in adventu ejus; 602, 1: In hoc perfecta est charitas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii; 492, 1, 2: Novos vero calos et novam terram secundum promissum ejus expectamus, in quibus justitia habitat. Præter quod, charissimos, hæc expectantes, satagite immaculati et invidiati et inveniiri in pace.

JUDITH. 4° *Voce Judith etymon, IV, 331, 1. Judith quid significet mystice, 199, 1, 2. Qualis fuerit femina, quantisque elogis celebrata a SS. Patribus, 345, 2. Quando contigerit ejus historia, 313, 1; 314, 1, 2; 315, 1. Ejus genealogia, 332, 1. Ex qua tribu oriunda, ibid. Fuit et tribu Simeon, 335, 1, 2. Laudat zelum Simeonis in vindicando Sine stupro, non modum, ibid. Silentium amicit et dolitudinem, 332, 2. Carnem jejuniis et cilicio donat, ibid.; Job, 363, 2. Fuit typus beate Virginis, IV, 333, 2.*

5° *Judith prudenter secretum suum celat, IV, 334, 2. Arma ejus spiritualia quibus obruceavit Holofernem, ibid. An licite poterit Holofernem ad suam amorem illucere, 336, 1. Non est in facto suo libidinis accusanda, ibid. Novo et insolito more castitatem suam et vitam civium suorum defendit se orando, 337, 1. Cur secum annonam delulerit, 338, 1. Quomodo Holofernem adoravit, 373, 2. An fuerit mentita Holoferni imponendo, ibid., et 2. Ambiguitate verborum Holoferni illudat, 344, 1, 2. Quomodo a mendacio excusatur, ibid. Quam potens fuerit ejus peroratio coram Holoferne, 342, 2. Quo fine petierit copiam egrediendi ad orationem quodcumque vellet, 343, 1. Holofernem obtinuit, 346, 1, 2. Ejus elogia, ibid. Ab angelo ad tantum factus perpetrandum directus fuit, 347, 2. Deus fortitudinis sue et victoriae ascribit Deo, 348, 1. Ipsa vincens Holofernem, representat diavam Virginem vincentem diabolum, 313, 1; 348, 1, 2; 350, 1. Ejus prudentia et solertia bellica, 349, 1, 2. Ejus castitas quam eximia, 351, 2. Sua forma, pudicitia et virtute gloriam obtinuit, V, 326, 2. Fuit prophetica et sacra Scripturae scriptrix, IV, 353, 1, 2.*

6° *Judith quomodo tempore in viduitate permanserit, IV, 355, 2. Quomodo in domo viri mansisse dicatur centum et quinquaginta annos, XII, 193, 2. Quam illustris vidua fuerit, XIX, 237, 1. A Patribus habetur sancta, cujus festum Æthiopia Ecclesia celebrat quarta die mensis Etul, IV, 386, 1. Judithæ*

Jovi hospitii templum in Garizim edificatum est, *ibid.* Jupiter Stator, unde, 101, 2.

JURAMENTUM, JURARE, JUSJURANDUM.

1° Quid sit juramentum et variaz juramentorum species et formulae. Juramento in Scriptura omnis Deo cultus assignatur, et omnem Dei cultum significatur, IX, 105, 1; XI, 320, 2; 559, 2; XII, 45, 1; 410, 1; 484, 1. Juramentum est actus latriae, et quomodo, XIII, 347, 2; XIV, 275, 1. Juramentum est vera Dei professio, XVIII, 232, 1. Est actus religionis, XIX, 120, 2; XX, 214, 2. Jurare pro confiteri subinde ponitur, XVIII, 232, 1. Juramentum Dei significat rei immobilitatem, *Psalm.* II, 383, 2.

Jurandi formula Hebraeorum, *Job*, 531, 1. Jurabant Judaei per Deum verum, Gentiles per idola, XIV, 415, 1. Juramentum execratorum quomodo Hebraei proferant, XIII, 253, 1, 2. Jurandi ceremonia olim non erat ponere manum sub femore, I, 255, 2. Quid haec ceremonia significat, *ibid.* Jurabant veteres per dexteram et levandam manum et cur, I, 199, 1; 591, 2; XIX, 101, 1. Juramentum maximum praeis quid esset, XXI, 35, 2. Id facientes, per medium ignem ibant, ferrum manibus ferentes, XVIII, 366, 4. Jurandi forma qua usus est Elias, III, 641, 2. Judaeorum in jurando caecitas et supersitio, II, 32, 1. Juramentum Judaeorum valde arduum de abdicandis uxoriibus et proliibus alienigenis, IV, 227, 1. Jurandi formula apud Moeranos Hebraeos, I, 479, 1. Jurandi consuetudo coram passim invaluerit, XV, 470, 2. Juramus manu levata in caelum, XXI, 216, 1. Jusjurandum ad quod iudices Aegyptii a rege adigebantur, VII, 449, 2. Juramentum episcoporum dum ordinantur, XVII, 148, 2.

2° Quando juramentum sit licitum quando illicitum. Jurare non licet, nisi cogat hominis intractabilem diffidentia, V, 407, 1. Juramentum licet in se bonum sit, a malo tamen oritur, XX, 211, 2 et seq. Ante omnia autem, fratres mei, nolite jurare, neque per caelum, neque per terram, neque aliud quodcumque juramentum; sit autem sermo vester: Est, est; Non, non; ut non sub iudicio decidatis. Quae juramenta vetet Christus, 214, 2. Non tantum perjurium, sed juramentum omne a Christo vetitum, nisi adsit necessitas, XV, 168, 1: Ego autem dico vobis, non jurare omnino, neque per caelum, quia thronus Dei, est; neque per terram, quia scabellum pedum ejus est; neque per Hierosolymam, civitas est magni regis; neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo vester: Est, est, Non, non, quod autem his abundantius est, a malo est. Jurare per creaturam est jurare per creatorem, XX, 212, 4. Juramenta sunt homine libero indigna, *ibid.* Juramentum temerarium illicitum, XV, 168, 1. Jurans temere Deo tandem poenas dabit, IX, 601, 1. Ejus infortunia, *ibid.* Jurantes falsa ad S. Stephanum et Martinum a Deo puniti,

III, 598, 4. Jurandi consuetudinem cur toties coguat S. Chrysostomus, XIV, 330, 1. Jurandi consuetudine ad perjurium devenitur, IX, 599, 2. Jurationi non assuescat os tuum, multi enim eius in illa, XIV, 415, 1. Quomodo pejus sit jurare quam occidere, IX, 600, 1. In paradiso jurare non licebat, sicut nec licet beatis in caelo, V, 407, 1; XV, 168, 2 et seq.

Jurare Christiano licet, XV, 168, 1, 2; XVIII, 423, 2. Quatenus fidelibus licitum, V, 407, 4. Jurare licet Christiano, et quando, XX, 214, 1. Qui haeretici nefas esse docuerint, XX, 214, 1. Nullum de juramento extat praecipuum affirmativum in Scriptura, XV, 169, 2. Juramentum subinde licitum, quia est honor Dei, XV, 168, 1. Jurare per regem quomodo sit licitum, XIV, 275, 1. Per sanctos juramentum sit licitum, XV, 170, 1. Juramentum execratorum quomodo licitum, I, 367, 2. An juramentum possit fidelis ab infideli exigere, I, 311, 2. Juramentum extorquere ab eo quem scis peccaturum, grave scelus est, XV, 169, 1.

3° Jurandi debita conditiones, XV, 168, 1, 2; 169, 2. Juramentum quomodo debeat fieri, VII, 195, 2 et seq. Ne temere quid loquaris, neque cor tuum sit velax ad proferendum sermonem coram Deo, Deus enim est in caelo, et tu super terram: idcirco sint pauci sermones tui.

4° Juramentum legitime factum est observandum. Jurans juramentum non prestans duplitem peccat, IX, 601, 1: Vir multum jurans impletur iniquitate, et non discedet a domo illius plaga. Et si frustraverit, delictum illius super ipsum erit; et si dissimulaverit, delinquet duplitem. Et si in vacuum juravit, non justificabitur; replebitur enim retributione domus illius. Per creaturas factum etiam obliget, XV, 492, 1, 2: Pro vobis, dices caeci, qui dicitis: Quicumque juraverit per templum, nihil est; qui autem juraverit in auro templi, debet. Et quicumque juraverit in altari, nihil est; quicumque autem juraverit in dono quod est super illud, debet. Caeci, quid enim majus est, domum, an altare, quod sanctificat domum? Qui ergo jurat in altari, jurat in eo, et in omnibus que super illud sunt; et quicumque juraverit in templo, jurat in illo et in eo qui habitat in ipso. Et qui jurat in caelo, jurat in throno Dei, et in eo qui sedet super ipsum. Juramentum iniquum licet rescindat, XV, 690, 1, 2. Et contristatus est rex; propter jusjurandum et propter simul discumbentes, noluit eam (Herodias filiam) contristare; sed misit spiculatorum, praecipit afforri caput ejus in disco. Juramentum datum Gabaonitis an obligat, III, 57, 1 (Vide PERJURIUM, TESTIMONIUM).

JURGIUM. Jurgium dictum quasi jurgis garrivum, VI, 310, 2. Jurgia seminare quam sit noxium, V, 165, 1. Jurgia paupertate pejora sunt, 521, 1: Mellior est buccella sicca cum gaudio, quam domus plena vicinis cum jurgio. Jurgio obtinent superbi et impudentes, quod jure non possent, XIV,

202, 2: Quare ostendisti mihi iniquitatem et laborem, videre pradam et injustitiam contra me? et factum est iudicium, et contradicatio potentior.

JURISCONSULTUS. Jurisconsultus Gallis quam stoliditatem affingat nuxat Erasmus, XIX, 339, 2. JURISPRUDENTIA, Jurisprudentia ethica nihil est, eique est subalterna, IX, 11, 2.

JUS. Jus carni profanum quod dicaretur, XI, 747, 4.

JUS. 1° Jus humanum et divinum cedit juri naturae, XVI, 422, 1. Jura civilia non repugnant divinis, neque haec illis, XV, 479, 2. Jus necis et vitae habet Deus, VII, 292, 2. Jure partim scripto, partim non scripto usa sunt omnes politica gentes, XIX, 166, 2. Quale sit jus civium in Ecclesia Dei, XVIII, 604, 2. Jus suum cuique administrandum, XIX, 248, 1. Quando jure suo utens peccet, XVIII, 332, 2.

2° Jus primogeniturae sanctum erat, XIX, 503, 2. Erat id duplex, temporale et spirituale, *ibid.* Jus sacerdotale olim erat primogenitorum familiae, 412, 2. Jus regis iniquum, III, 205, 2. Jura alterius parochia non sunt invadenda, VI, 173, 2.

3° Jus alienis diebus imperandi habebant stragei in Graecia, epistatae Athenis, decemviri Romae, IX, 431, 2. Jus nominandi Romanum Pontificem imperatoribus adeptum, in episcopos et cardines translatum, 465, 1.

JUSSUM. Jussum regis potestate armatum est, VII, 288, 1 (Vide Rex).

JUSTIFICARE, JUSTIFICATIO. 1° Quotuplici sensu voces justificari, justificatio in Scriptura sumuntur: primo, significant ex peccatore fieri justum; secundo, ex justo fieri justiore; tertio, modo forensi, justum vel justiore censi et pronuntari, XVIII, 60: Non enim auditores legis justis sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. Justificare subinde significat justum declarare aut profiteri, IX, 288, 1; XVI, 120, 2: Et omnis populus audient, et publicani justificaverunt Deum, baptizati baptismo Joannis. Significat etiam justum esse et justitiam diligere, XVI, 150, 2: Ille autem, volens justificare seipsum, dicit ad Jesum: Et quis est meus proximus? Justificationes et mandata legis quomodo differant, 8, 1, 2: Erant autem justis ambo ante Deum, incidentes in omnibus mandatis et justificationibus Dei sine querela. Cor praecipua dicantur justificationes, *ibid.*

2° Quotuplex justificatio. Justificatio est duplex: prima, quae nos ex peccatoribus reddit justos; secunda, quae ex justis justiores et sanctiores efficitur, XVIII, 80, 1; XX, 422, 2. Iterum justificatio duplitem sumitur: primo, formaliter, cum Deus homini infundit gratiam justificantem et charitatem; secundo, dispositive, cum per actus fidei, spei, timoris, penitens se preparat et disponit ad justitiam, gratiam et charitatem, XVIII, 188, 2. In justificatione duo sunt termini, a quo, et ad quem, XIX, 338, 1.

3° Primam justificationem et peccatorum remissionem nulla bona merita praecedunt. Post lapsum, nemo justificari potest sine fide in Christum, I, 202, 2: Crediti Abram Deo, et reputatum est illi ad justitiam; XI, 560, 1: In Domino justificabitur, et laudabitur omne semen Israel: XII, 183, 2 et seq.: In diebus illis sa, dicitur Juda, et Israel habitabit confidenter: et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster; XVIII, 243, 1: Hute (Christo) omnes Prophetae testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum; 282, 1: In hoc (Christo) omnis qui credit, justificabitur; 26, 2: Justitia autem Dei in eo revelatur ex fide in fidem, sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit; 72, 1, 2: Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes et super omnes qui credunt in eum, non enim est distinctio; 79, 2; 91, 1: Justificati ergo ex fide, pacem habeant ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum; 176, 1: Finit enim legis Christus, ad justitiam omni creditum; 178, 1, 2: Cordo enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem; 258, 1, 2: Ego ipse autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, justitia, et sanctificatio, et redemptio; 531, 1, 2: Sciens autem, quod non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi: et nos in Christo Jesu credimus, ad justificationem ex fide Christi, et non ex operibus legis: propter quod ex operibus legis non justificabitur omnis caro; 540, 2: Quoniam autem in lege nemo justificatus, apud Deum, manifestum est quia justus ex fide vivit; 562, 1, 2: Nos enim spiritu ex fide spem justitiae expectamus; XIX, 45, 1: Et inveniam in illo non habens meam justitiam, quae ex lege est, sed illam, quae ex fide est, Christi Jesu; 338, 1, 2: Quem (Spiritus sanctum) effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum, ad justificationem gratia ipsius, haereditis sinus secundum spem vitae aeternae.

Justificationis multiplex causa: prima causa efficiens est Deus; secunda meritoria, est Christus; tertio instrumentalis, est sanguis Christi; quarta actualis, est fides; quinta formalis, est remissio peccatorum per gratiam sanctificantem; sexta finalis, est ostensio justitiae Dei, XVIII, 75, 2: Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quae est in Christo Jesu, quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiae suae, propter remissionem praecedentium delictorum, ad ostensionem justitiae ejus in hoc tempore: ut sit ipse justus, et justificans eum, qui est ex fide Jesu Christi. Justificatio est effectus praedestinationis, 147, 2: Quos autem praedestinavit, hos et vocavit; et quos vocavit, hos et justificavit; quos autem justificavit, illos et glorificavit. Justificationis initium nominis a Deo, *Psalm.* II, 66, 2: Justitia ante eum (Christum) am-

diaboli, et ponet in via gressus suos. Justificationis exordium in adultis, a Dei praeveniente gratia sumitur, XIV, 598, 1. Ad eam tria concurrunt, XX, 613, 1. Justificatio impij divinitus est opus quam creat^r universi, XI, 542, 1; XII, 130, 2; XIV, 152, 1, 2; XV, 240, 1; XVII, 122, 2; XVIII, 696, 1, 2. Cur dicatur creatio, XVIII, 603, 1: *Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis quae praeceperit Deus, ut in illis ambulemus.* Est mystica resurrectio, XIX, 239, 2. Justificati, suam justitiam, licet libere a se acceptam, gratiae tribuere debent, XVIII, 188, 1: *Sic ergo et in hoc tempore reliquit secundum electionem gratiae salvas facte sunt. Si autem gratia, jam non ex operibus.*

4° *Justificatio impij non solum fidei ascribitur, sed etiam altis virtutibus, et quo sensu.* Justificationis ordo et modus quis, IX, 72, 2; *Psalm.*, 1, 33, 2. Primo. *Attribuitur spei,* XVIII, 150, 4: *Spe enim saluti facti sumus.*

Secundo. *Charitati,* V, 287, 2: *Optium suscitatur, et universa delicta operi charitas;* XVI, 128, 4, 2: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum; cui autem minus dimittitur, minus diligit;* XVIII, 562, 1, 2: *Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque praepitium; sed fides quae per charitatem operatur;* XX, 355, 1, 2: *Ante omnia autem, mutuam in vobismetipsis charitatem continuum habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum.*

Tertio. *Timori,* V, 30, 1: *Timor Domini principium sapientiae;* 260, 2; 261, 1; VI, 375, 2: *Beatus homo qui semper est pauidus; qui vero mentis est durus, corrumpit in malum;* XI, 69, 1, 2: *Initium sapientiae timor Domini;* 78, 2: *Timentis Dominum bene erit; et in diebus consummationis illius benedicetur. Plenitudo sapientiae est timere Deum, et plenitudo a fructibus illius;* 80, 2: *Timor Domini expellit peccatum, nam qui sine timore est non poterit justificari.* Justificatio impij et peccatoris a timore servili incipit; 188, 1, 2: *Tribulationem et metum, et probationem inducet super illum, et cruciabit illum in tribulatione doctrinae suae;* XX, 603, 1: *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foris mittit timorem.*

Quarto. *Poenitentiae operibus,* XII, 636, 4, 2: *Si autem impius egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis, quae operatus est, et custodierit omnia praecipita, et fecerit iudicium et justitiam, vita vivet, et non morietur;* XVI, 187, 1: *Nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis;* XVIII, 465, 1, 2: *Quae enim secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur.*

Quinto. *Operibus bonis,* XX, 124, 1, 2 et seqq.: *Sic et fides, non habet opera, mortua est;* 127, 2; 128, 1, 2: *Abraham pater noster nunc ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare?*

5° *In quo consistat justificatio, et qui sint eius*

effectus. Formalis justificatio consistit in justitia positiva intrinseca, XVIII, 103, 1, 2: *Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sicut multi, ita et per unius obeditionem, justi constituentur multi;* 650, 1, 2: *Renovantini autem spiritu mentis vestrae, et inducite novum hominem qui secundum Deum creatus est, in justitia et sanctitate veritatis.* Justificatio formalis consistit in charitate et gratia nobis insita quae se cum affert Spiritum sanctum, XX, 411, 2: *Per quem (Christum) maxima et pretiosa nobis promissa donavit, ut per haec efficiamini divinae consortes naturae.* In ea quoque nobis datur persona Spiritus sancti, totaque deitas, 411, 2. In primo justificationis instanti infunditur homini charitas et gratia, per quam fit particeps divinae naturae, XVIII, 149, 1. Justificatio generationi assimilatur, et quomodo peragatur, 79, 2: *Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus imitatio aliquod creaturae ejus.* In justificatione peccator atter dealbatur, XIV, 506, 1. Justificatio reddit Deum animae praesentem, XVII, 333, 2; 335, 2: *In ipso enim vivimus, movemur et sumus.* In ea conjuncte anima Deus se communicat, tum per gratiam, tum per seipsum, XX, 36, 1 (*Vide GRATIA SANCTIFICANS.*)

6° *Justificatio septuplex ab Israele ablatas est,* XII, 614, 2. Justificatio mulierum Ninivitarum, 54, 1, 2.

JUSTINA (S.). S. Justina quomodo Asmodeum se ad anorem allicientem superavit, IV, 279, 2.

JUSTINIANUS. Justinianus imperator Codicem juris digeri jussit; factus postea Eulycianus, afflixit Syverianum et Agapatam summos Pontifices, XXI, 214, 1. Justiniani Institutiones vocantur elementa juris, XVIII, 549, 2. Jurantem per Dei aliquid mendacium ultimo supplicio dari jussit, XI, 466, 1. Justinianus quamvis fuit catholicus, tunc feli; et postquam haereticus, Isidori, 709, 2. Contacta reliquiarum sanctorum sanitati restitutus est, 762, 1. Pretiosissimum mensam templo S. Sophiae dono dedit, XIV, 553, 2.

JUSTINIANUS JUNIOR. Justinianus imperator junior Manichaeos multos flammis tradidit, XIX, 115, 2.

JUSTINUS (S.). S. Justinus Sichiinita fuit, XVII, 173, 2; 327, 1. Ejus errores per varias sectas philosopharum lectionem convertitur, I, 3, 1. Ubiam sapientiam quam querebat, invenit, VII, 606, 2. In sola lege Christi quietem et sapientiam reperit, IX, 60, 4; XX, 35, 1. Per constantiam martyrum etiam ad fidem adductus est, XIX, 231, 2.

S. Justinus an sit auctor libri *Quaestionum LXXXV ad Orthodoxos*, X, 441, 1. Prophetiam Jeremiae citat quae non extat, IV, 86, 2.

JUSTINUS (S.). presbyter et martyr. S. Justinus sepeliendo corpus S. Laurentii martyrium adeptus est, IV, 273, 1.

JUSTINUS HISTORICUS. Justinii historici men-

dacium, I, 534, 1, 2; 537, 2. Et error, 424, 2. JUSTINUS IMPERATOR. Justinus imperator exterminari jussit arianismum, IV, 214, 1. Per Narseum Toulam regem repressit, 231, 1. Justinus Joanni Pontifici Constantiopolim venienti cum tota urbe occurrit, et ad pedes ejus augustalia ornamenta abiecit, XI, 592, 2.

JUSTITIA. Nullum fere verbum tam diversimode in Scriptura sacra accipitur. Ut omnis igitur equivocatio de medio tollatur, sequentem ordinem in indice distribuendo, statuiimus, I. Quotuplici sensu vox *justitia* in Scriptura sumatur; II. *Justitia* Dei; III. *Justitia* originalis; IV. *Justitia* gratum faciens, sive gratia sanctificans seu justificatio; V. *Justitia* seu *δικαιοσύνη* quae juxta frequentiorem in Pauli epistolis acceptionem, summum apicem perfectionis moralis etiam significat, seu complexio- nem omnium virtutum moralium; VI. *Justitia* proprie dicta quae subinde in triplicem dividitur.

I. QUOTUPLICI SENSU VOX JUSTITIA IN SCRIPTURA ACCIPIATUR.—*Justitia* diversimode accipitur: primo, pro Evangelio, in quo continetur omnis justitia; secundo, pro omni justitia divina et humana; tertio, pro justitia ut virtute in se omnes virtutes continente; quarto, pro equo et justo, XVII, 279, 1. *Paulus, repletus spiritu sancto, intuens in eum (Elymam magum), dixit: O plene omni dolo et omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis justitiae, non desinas subvertere vias Domini rectas.* *Justitia* Dei et Christi quadruplex statuitur: primo, pro passione et meritis Christi; secundo pro sanctitate Christi; tertio, pro misericordia Christi; quarto, pro justificatione Christi, XX, 407, 2 et seq.: *Simon Petrus, apostolus Jesu Christi, iis qui coequalem nobiscum sortiti sunt fidem in justitia Dei nostri, et Salvatoris Jesu Christi.* *Justitia* Dei triplex significatur: primo, intelligitur justitia qua Deus in se justus est, scilicet qua justo retribuit justis praemium, impijs et injustis supplicium; seu justitia qua in se justus est, id est verax in promissis; seu qua in se justus, id est bonus et benignus hominibus propter Christum; secundo, justitia qua Christus ex rigore justitiae Deo Patri pro nobis satisfacit; tertio, justitia divina qua Deus nos justificat per Christum, XVIII, 46, 2: *Justitia enim Dei in eo (Evangelio) revelatur ea fide in fidem.* *Justitia* horum triplicem in Scriptura significationem habetur, scilicet accipienda est: primo, pro omnium virtutum complexione; secundo, pro elemosyna; tertio, pro justitia non quali quali, sed illustri, eximia et heroica, XVII, 247, 2: *In veritate comperi, quia non est personarum acceptor Deus, sed in cuncti gentes, qui timent eum et operantur justitiam, acceptus est illi.* *Justitia* saepe capitur pro complexione omnium virtutum, V, 22, 1: *Ad intelligenda verba prudentiae, et suscipiendam eruditionem doctrinae, justitiam, et iudicium, et equitatem;* 273, 1: *Nil proderunt thesauri impietatis, justitia vero liberabit a morte.* *Justitia* ca-

pitur et pro qualibet virtute, V, 489, 2: *Initium viae bonae facere justitiam: accepta est autem apud Deum magis quam immolare victimas;* 492, 1: *Melius est parum cum justitia, quam multi fructus cum iniquitate;* VI, 95, 1: *Facere misericordiam et iudicium magis placeat Deo quam victimam;* III, 1: *Gaudium justo est facere iudicium (seu justitiam), et pavore operantibus iniquitatem.* *Justitia* pro opere bono et charitate ponitur, *Psalm.*, II, 189, 1. Subinde capitur pro splendore et munditie, XIV, 606, 2: *Orietur vobis timentibus non enim meum sol justitia.* Ponitur pro elemosyna et misericordia, V, 329, 1; VI, 111, 1; XI, 679, 2. *Frangere esurienti panem tuum, et egenos vagosque indu: in domum tuam, etc.* Tunc erumpit quasi mane lumen tuum, et sanctitas tua cecitas oriatur, et anteibit faciem tuam justitia tua, et gloria homini colliget te, XIII, 143, 2. *Justitia* capitur pro humilitate, XVII, 366, 2. *Justitia* omnis est humilitas, XV, 109, 1: *Respondens autem Jesus, dixit ei (Joanni Baptista): Sine modo, si enim nos deceat implere omnia justitiam. Per justitiam explicat Scriptura omne officium virtutis, VI, 96, 1. Aliquando capitur pro pietate filiali, IX, 120, 2: *Pro peccato matris restituerit tibi bonum, et in justitia redificabitur tibi.* *Justitia* pro premio justitiae, sic iniquitas pro pena iniquitatis accipitur, XI, 578, 2: *Etiam attendentes mandata mea! Facta fuisset sicut plumen puri tua, et justitia tua sicut gurgulis maris.* *Justitia* dicuntur procepta, XII, 433, 2: *Peccatum tuum, imple egimus, inique gessimus, Dominus Deus noster, in omnibus justitias tuis.* *Justitia* duplex est: prima virtus quae cuique suum tribuit; et secunda, complexio omnium virtutum, XV, 146, 2: *Beati qui esuriant et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* *Alia* est justitia ima, alia media, alia summa, 109, 1. *Justitiam* esurire quid sit, 146, 1 et seqq.: *Propter justitiam pati, quid sit, idque beatum est propter tres causas, 150, 1, 2: Beati qui persecutionem patientur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum caelorum;* XX, 329, 1: *Sed et si quid patimini propter justitiam, beati.**

II. JUSTITIA DEI. (*Vide* DEUS, CAP. III, ART. III, § 10).

III. JUSTITIA ORIGINALIS.— In justitia originali Deus creavit Adam, VII, 279, 1, 2: *Solvimode hoc invenit, quod fecerit Deus hominem rectum, et ipse se in finibus miscerit quastionibus.* *Justitia* originalis Adami qualis fuerit, I, 71, 2: *Factusque hominem ad imaginem et similitudinem nostram,* VII, 279, 1, 2. In qua sita, 280, 1. *Justitia* originalis praestabat gratia Christi, IX, 449, 1: *Deus ab initio constituit hominem, et reicquit illum in manu consilii sui.*

IV. JUSTITIA SANCTIFICANS SEU GRATUM FACIENS.— 4° *Justitia* fons. Fons justitiae omnis sive homini, sive Angelo, *Job.*, 203, 2. *Justitia* omnis, id est sanctitas, a Deo provenit, estopus gratiae, non